

LÄS OM: ost i ost/pippi på lidö/gräsö konstrunda/flykten på östersjön/båtburen veterinär/svenska högarna

magasin SKÄRGÅRD.

sinne/smak/sevärdheter

»handlaren Gösta Söderman bjöd på ett av alla sina roliga citat med jargong av svordomar. Som urtypen av en hederlig gammal skärgårdsbo. Tuff i tonen men nära till humorn.«

Varsågod!
Magasinet är gratis.

Läs mer om Rödlöga ostmarknad och Göst dagen på sid 6

#2-2023

Lasse Stefanz

i Trosa

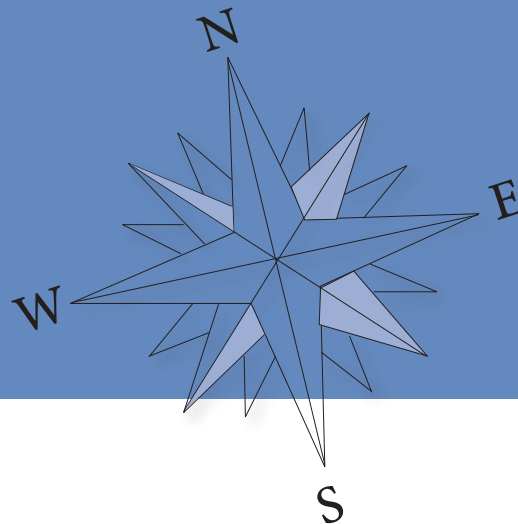
Fina Fisken 28:e juli 2023

Dansbandsbiljett 425:-

Köp dina biljetter på www.finafisken.se

FinaFisken

Arrangör
ÅBFAB

Solen stiger i ost

Jag vaknar alltid av att solen går upp. Om sommaren blir det desto tidigare. När man nyss har gått och lagt sig. Så jag går och lägger mig igen för att få mina sju timmar. Vilket är så synd. Annat var det när jag var ung och i festartagen, då fick man uppleva flera fina morgnar då jag inte kommit i säng än. Soluppgången i ost är den i särklass mest bedårande tiden på dygnet, tycker jag, och slår solnedgången i väst med hästlängder (nu tog jag i, jag vet). Fast allt i ost är inte lika vackert som solen. Det ska gudarna veta.

I det här numret kan ni läsa om balternas flykt över Östersjön under andra världskriget. Då tusentals lämnade allt bakom sig. Utan ägodelar, i små öppna båtar som tog in vatten och blev beskjutna. Det är värt att minnas och ägna en tanke i dessa tider då historien tycks upprepa sig. I ost finns inte bara faran för rysen utan också vår fina utskärgård. Som Rödlöga och Svenska Högarna. På förstnämnda ö frossas det i franska ostar och en viss Gösta Söderman hyllas. Rödlögabon som lyckades få till både lanthandel och båturer ut till ön långt österut. Inte att förväxlas med sin namne från Söderöra. En annan skärgårdsprofil vi minns med värme.

En som varit mycket på Rödlöga och minns Gösta är vår kära medarbetare och konstnär Erik »Kulan« Wennberg på Blidö. Han berättar denna gång om då ett flygplan kom till Rödlöga, varpå handlaren Gösta Söderman bjöd på ett av alla sina roliga citat med jargong av svordomar. Som urtypen av en hederlig gammal skärgårdsbo. Tuff i tonen men nära till humorn. Inget fjäsk för »stockholmare«. Tvärtom. De ska tas ner på jorden. Lite så.

I ost har vi också Åland, vår själsfrände. I Sjökvartret i Östra hamnen i Mariehamn hittar vi silversmeden PÅ Johansson i sin bohemiska bod till verkstad. Full av grejer och humoristiska skyltar. Det här och mycket mer kan du läsa om i detta magasin - ostkustens bästa. Ha nu en superskön sommar och kliv gärna upp i ottan och njut av solen i ost, när den är som allra mest bedårande. Och kanske om ni har möjlighet för att toppa allt, ute i Svenska Högarnas skärgård. Där solen så gott som ALLTID skiner och fågellivet är unikt.
/Redaktören

»Soluppgången i ost är den i särklass mest bedårande tiden på dygnet, och slår solnedgången i väst med hästlängder«

NORRTÄLJE
BRÄNNERI
PREMIUM SPIRITS OF ROSLAGEN

ONSDAG - LÖRDAG 12 JULI - 11 AUGUSTI

TRÄDGÅRDSCAFÉ & BAR
Onsdag – lördag
kl. 12:00 – 18:00

GUIDAD BRÄNNERITUR
Onsdag – lördag
kl. 13:00, 15:00 och 17:00

Kalendarium & sortimentsprovning se www.norrtaljebranneri.se. Välkommen!

Roland Svensson Museum Ramsmora-Möja

Öppet 17 juni-13 augusti kl 12-15
www.rolandsvenssonsallskapet.se 070-539 73 23

WWW.CSWEDEN.SE

Stavsnäs Sjökrog med pizzeria

Restaurang, pizzeria & glassbar mitt på kajen i Stavsnäs Vinterhamn. Familjen Wilhelmsson med personal hälsar dig välkommen till oss.

stavsnassjokrog.se info@stavsnassjokrog.se 0760-08 15 16

Redaktionen

ANSVARIG UTGIVARE / REDAKTÖR
Josefin Ekberg, Gräddö

FOTOGRAF
Roine Karlsson, Gräddö

FORMGIVARE
Caroline Liljeberg, Skebobruk

SÄLJARE
Gabriella Fischer, Norrtälje

FRILANSREPORTER
Misse Ljungström,
Saltsjöbaden/Svartsö

ILLUSTRATÖR
Lars Holm, Björkö-Arholma

ANSVARIG UTGIVARE O. REDAKTÖR Josefin Ekberg
JE Mediaproduktion
Gräddö varsväg 12, 760 15 Gräddö
0709-701 901
josefin@magasinskargard.se
www.magasinskargard.se

ANNONSSÄLJARE Josefin Ekberg 0709-701 901,
Gabriella Fischer 070-296 14 99

OMSLAGSFOTO Roine Karlsson

FRILANSREPORTRAR Misse Ljungström

Roine Karlsson / Héléne Lundgren

Hans Brandt / Helena Forsgård

KRÖNIKÖR Teija Hiljanen

FORMGIVARE Caroline Liljeberg

ILLUSTRATÖR Lars Holm / Erik Kulan Wennberg / Misse
Ljungström TRYCKERI Printall, Estland

DISTRIBUTION 75 000 ex/år (vår/sommar, vinter)

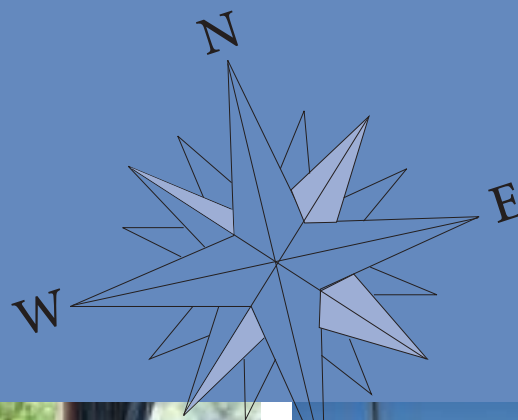
MagasinSkärgård är en fristående produkt.

För ej beställt material ansvaras ej.

Gilla oss på Facebook!

Innehåll

6

16

36

46

Ostlig ostmarknad

s 6

På Rödlöga långt ut i Roslagens ostligaste skärgård firas varje sommar Göstadagen och fransk ostmarknad vid Rödlögaboden. Med en massa goda ostar och annat. Gösta Söderman såg på 50-talet till att ön fick sin lanthandel och även båtturer. Han hedras samma dag.

Lidös fågelliv

s 16

Fotografen och fågelskådaren Roine Karlsson hamnade lite av en slump på ön Lidö för 25 år sedan. Här har han sitt paradiset av fåglar, att mata in, sätta upp holkar åt och fotografera på nära håll. Han har sett hur vissa fågelarter gynnas av betande djur på ön.

Konst på Gräsö

s 22

En av ön Gräsös höjdpunkter är dess årliga tradition »Gräsö Konstrunda«. En hel vecka, alltid vecka 28 öppnas hem, ateljéer, snickarverkstäder, lador och sjöbodas upp för besökare. Fulla av konst och hantverk. Av alla möjliga material. Runtom på 20 ställen.

Flykten över Östersjön

s 31

Vi möts av hemska nyheter från Ukraina, och även om farliga flyktingbåtar på Medelhavet. En liknande flykt skedde under andra världskriget över vårt hav, Östersjön. Då flydde balterna till Sverige med små öppna båtar under oväder och beskjutning.

Båtburen veterinär

s 36

Det ligger en fritidsbåt vid Gräddö brygga en dag i veckan under sommaren. Med en banderoll och texten »veterinär«. Clarence Kwart har sommarställe på Enskär och låter hans patienter/djuren komma till skärgården på hans semester. För undersökning ombord.

Ångslup till Trosa

s 46

I 50 år har den arika ångslupen Flora kört dagsturer till Trosa från Nynäshamn. Ombord guidar kapten Kåre Eksell under färden som går via den smala Dragets kanal och förbi Tottnäsbron bland annat. I Trosa finns tid för lunch, glass och flanera utmed Trosaån.

GRÄDDÖ BYGG & SNICKERIA B

I sina bästa år med rejäl erfarenhet och gott humör!

Mattias Ankar
070-723 41 20

Anders Pettersson
070-723 41 21

www.graddobygg.se

FAKTA:

I sommar sker Rödlögabodens ost- och skärgårdsmarknad med Göstadagen lördag den 15 juli mellan klockan 11 och 16. På Rödlöga bor cirka 150 sommargäster. Det finns ingen el dragen till ön men sedan 1985 har Rödlögaboden ett eget elverk. Några öbor har skaffat sig solpaneler eller vindkraftverk. På Rödlöga växer skärgårdens ostligaste alm. Trädet är klassat som biologiskt naturminne. Öns namn kommer av dess skimrande röda granit. Riksantikvarieämbetet har listat Rödlöga som riksintresse för kulturmiljövård.

Kön ringlade länge för att få provsmaka och handla goda franska ostar.

Mot ost och Rödlogas ost

I mitten av juli sker sedan länge fransk ostmarknad och Göstadagen på Rödloga, långt ut i ytterskärgrården. Då fylls stånden med delikatessostar, hantverk och annat lokalt. Och handlaren Gösta Söderman hedras.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

Vi hoppar på ångbåten Blidösund som utgår från Norrtälje och plockar upp oss på Gräddö brygga och tuffar bort till Rödloga, denna lördag i mitten av juli. Det blir en härlig resa med detta k-märkta fartyg. I baren säljs öl, vin, bubbel, snacks och annat gott att »förfesta« på. Vi hittar lediga platser ute på däck och solsidan. S/s Blidösund har en spännande historia som blidöbornas egen »W-båt«. Och Rödlogaboden dit vi ska, bär på en liknande »djävlar-anamma-vi gör det själva«-historia. Det var den färgstarka rödlögabon Gösta Söderman som på 1950-talet kämpade för att få en lanthandel och reguljära båtturer till ön. Och lyckades.

Rödlogaboden började så smått med ett sortiment av främst torrvaror och slutade med manuell charkdisk, färska grönsaker, mat och ostar för finsmakare. Ost blev tidigt en viktig vara och brukar lagras ute på ön över vintern. För omkring trettio år sedan startades en fransk ostmarknad. Alltid helgen närmast Frankrikes nationaldag. Samtidigt firas

Handlarparet Lisbeth och Gösta Söderman har lämnat avtryck på ön.

FOTO: OKÄND.

Göstadagen för att hedra handlaren Gösta Söderman och hans fru Lisbeth som betytt så mycket för ön.

Det finns många roliga anekdoter om Gösta. Vi möter en del bekanta, gräddö-

bor och andra på resan. Bland annat vår fotografers kusin Lars-Åke Philipsson, som berättar flera Göstahistorier. Som den om när han och en lumparkompis till Gösta åkte ut till Rödloga på 70-talet:

»Det var den färgstarka rödlögabon Gösta Söderman som på 1950-talet kämpade för att få en lanthandel och reguljära båtturer till ön. Och lyckades.«

Ångbåten Blidösund kör en utflyktstur från Norrtälje till Rödlöga ostmarknad.

FOTO: JOSEFIN EKBERG

– Vi var några som skulle spela poker, men Gösta ville inte vara med. Han hade spelat så mycket kort i lumpen, »jag skiter i det där« sa han. När jag fick mina kort så knuffade jag ibland lite på honom. Så på given hade jag fått tre åttor och köpte

två nya kort. Då ropade Gösta »Åh, fan fick du fyra åttor!«

Gösta svor ofta: »Nej, fy fan jag kan inte ens lyfta en tomback idag för då skiter jag i byxorna.« Hans uppstudsiga svar till kunden som frågade efter »musslor i olja«

- »Det kan du vara själv din jävel«. Ja, det finns gott om roliga citat från rödlögaprofilen som är värd en egen berättelse.

Festligt och folkligt

När vi kliver av Blidösund möts vi av musikanter på dragspel och fiol som spelar Taubevisor och annan skön sommarmusik. Redan första intrycket är ett varmt välkomnande. Andra intrycket är att det varken finns staket eller tomtgränser här, friheten att vistas överallt känns otroligt gästvänligt. På Rödlöga tycks »privat-skyltar« vara bannlysta. Här tar man emot turister och gäster med öppna armar. Rödlögaborna är stolta över sin ö och bjussar på att visa upp skönheten. Vilket såklart gynnar butikens överlevnad och båtturerna.

Kring stånden med ostar och allt annat att handla trängs folk, andra har letat sig in i affären. På en klipphäll intill Rödlögaboden finns paret Södermans namn inristade till minne. Här läggs dagen till ära en blomsterkrans under högtidliga former. Vi börjar med lite

Om rödlögabon Gösta Söderman finns många härliga historier. Bilden är tagen 1976.

En annan känd skärgårdsprofil med namnet Gösta Söderman, som gärna besökte Rödlögas ostmarknad när han levde. År 2014.

FOTO: JOSEFIN EKBERG

lunch vid café Truten tills köerna har lättat något. Här i sjöboden finns kaffe, läsk, hembakade pajer, smörgåsar, strömming men också hamburgare, som kunderna får nöjet att grilla själva. Smart. Då får man den exakt så genomgrillad man vill ha den. Och inga klagomål på det. Runtom caféet står diverse utemöbler utspridda att slå sig ner vid. Eller så gör man som några andra, sätter sig på ändalyktorna på klippan.

Det är liv och rörelse överallt. Stämningen på topp och solen skiner ikapp. Barnen roar sig i »ekgungan«, går på skattjakt samt får glass att slicka i sig. Vi har några timmar att spendera innan ångtutan visslar för hemfärd. Tillräckligt med tid för att hinna handla ost, diverse lokalt hantverk, fårskin, rökt fisk eller någon kul souvenir som det står Rödlöga på. Vi hittar också en boklåda med gamla böcker för en billig slant.

Sen kikar vi nyfiket in i ett litet museum i Gammelstugan och tittar på alla gamla svartvita bilder som berättar om livet på Rödlöga och öarna omkring.

Med fiske, sjöfågeljakt, spritsmuggling och självhushåll. Från en tid då livsmedelsbutiker var långt borta. Tänka sig att Frankrikes exklusiva ostar hittat ända hit ut. Vi köar för att provsmaka och köpa exklusiva ostar med namn som knappt går att uttala, innan det är dags att kliva

ombord på »Blidan« igen - »folkets båt« efter att ha shoppat i »folkets affär«.

Vi har spenderat en del kronor och ören idag men det är det värt. Ikväll blir det ostbricka till middag. Fransk ost som smakar skärgård, lagrad på Rödlöga, ön långt bort i ost. 🐦

Gösta Söderman och Eva Fristedt i Rödlögaboden 1985.

Boktips

Öbor berättar

Författarna Ylva Bergman och Ingrid Hedman.

FOTO: PRESSBILD

FOTO: ROINE KARLSSON

På tur i Hållnäs 20 år

I år firar evenemanget »På tur i Hållnäs« 20-årsjubileum. Lördag den 12 augusti mellan klockan 10-16 öppnar Hållnäs halvön i norra Uppland upp för besökare med ett 30-tal deltagare som visar upp vad byn eller fiskeläget har att bjuda på runtom på en massa ställen. Det blir allt möjligt från loppisar, popup-caféer, strömmingsburgare till opera bland kor, performancekonst i bönhus och båtturer. En festlig dag på den natursköna halvön. Se mer på www.hallnas.info.

Öbor porträtteras

Den 15 juni släpps en bok om öbor födda på 1940-talet och tidigare. Boken innehåller 15 personporträtt av skärgårdsbor från Gräsö i norr till Landsort i söder. Bland andra Marianne Brus från Understen och Rune Wikström på Möja porträtteras. De berättar om livet i skärgården från en svunnen tid med fyrfolk, lotsar, jakt och fiske. Boken är en dokumentation av berättelser och levnadsöden.

TITEL: Öbor – levnadsberättelser

från Stockholms skärgård

FÖRFATTARE: Ingrid Hedman och Ylva Bergman

FÖRLAG: Hedman & Bergman Förlag

CIRKAPRIS: 320 kr + porto

Letar du ny båt – välkommen till Gräddöbåtar

Stolt återförsäljare av:

 SANDSTRÖM

HONDA

MARINE

GeMi Boats

Ni hittar oss i byn Gräddö på Rådmansö
samt på websidan graddobat.se

Kampanj!
Honda
utombords-
motorer
18/2-31/10
2023

Kontakt: 0730-29 39 49
anders@graddobat.se

**Tips! Teckna Hondas extra förmånliga
stöldförsäkring, inget
värdeminskningssavdrag inom tio år!**

BÅTFÖRSÄLJNING
GRÄDDÖ

Sommar på Kastellet

BISTRO KASTELLET

Njut av goda maträtter, svalkande drycker, smarriga bakverk & lyxig glass.

Helger i juni.
Dagligen efter midsommar
Öppet 11:00-17:00

GALLERI
PIONEN

WILLIAM
BROWN
KONST

LENA
LINDERHOLM
GALLERI

SVENSKA
TANTENS
GALLERI

KASTELLETS
LILLA
ANTIKVARIAT

VAXHOLMS FÄSTNINGSMUSEUM

Spännande historia och flera
guidade utomhusvisningar samt
barnaktivitet.

Helger i juni & augusti
Öppet 11:00-17:00
Dagligen efter midsommar
Öppet 11:00-17:00

LINFÄRJA

Vaxholm-Kastellet
fr. 10.00

13/5-18/6 Lördag-söndag *
26/6-13/8 Dagligen
14-27/8 Lördag-söndag

* 5/6 = Lördag
6/6 = Söndag
23-25/6 = Inga avgångar

Mer information

INFORMATION
& ÖPPETTIDER

KASTELLET.COM
eller skanna QR-koden

Med reservation för eventuella ändringar.

KASTELLETS
BED &
BREAKFAST

FÖRBOKADE
AKTIVITETER

Fångarna på Kastellet
& Kastellet Escape

INGÅR I

www.kastellet.com

INFO@KASTELLET.COM TEL: 08-12 00 48 70

DESTINATION
VAXHOLM
SKÄRGÅRDSUPPLEVELSER
ÅRET RUNT

SE & GÖRA | ÄTA & DRICKA | BOENDE | VÅRA ÖAR | PÅ GÅNG | MÖTEN OCH KONFERENS

VAD VILL DU GÖRA I VAXHOLM I SOMMAR?

Evenemang, tips och idéer hittar du på
destinationvaxholm.se

LEVANDE VAXHOLM ÅRET RUNT

Foto: Bengt Nyman

Naturens små mirakel

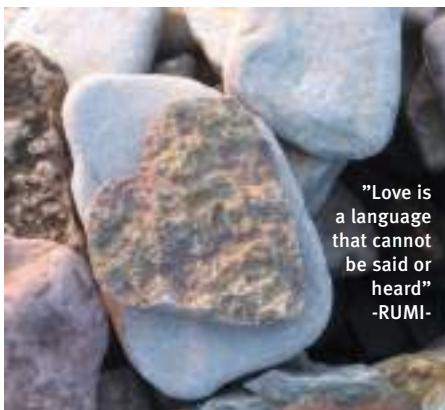
Den allra första gången som jag hittade ett ovanligt litet naturfenomen glömmar jag aldrig. Det var en strålande sommardag för några år sedan. Jag och familjen hade bestämt oss för att åka ut en tur med båten. Vi startade från Gräddö där vi bodde och åkte rakt ut i skärgården utan något mål i sikte. Vi puttrade åt det hållet som näsan pekade och bara njöt av livet och vädret. Efter en stund av planlöst njuteri blev vi sugna att gå iland någonstans.

TEXT O. FOTO: Teija Hiljanen

Vi började titta efter någon mysig klippa där vi kunde lägga till, men de flesta klippor var redan knökfulla av folk så det var svårt att lägga till. Efter mycket om och men hittade vi till slut en liten klippa som var folktom. Vi hoppade i vattnet och vadade sista biten och drog båten lite halvt på land. Botten var stenig och hal så man fick gå försiktigt.

Men vilken dag! Och vilket väder vi hade! Barnen sprang iväg åt olika håll. Det skulle badas, grillas korv och ätas bullar. Vår stora Sankt Bernhardshund lufsade iväg åt sitt håll för att nosa och pinka in det nya reviret. Det kändes nästan som vi var med i ett avsnitt av Saltkråkan. Själv stannade jag kvar i vattenbrynet. Mina fötter hade vant sig vid temperaturen nu. Det var så skönt att gå där. Närmast strandkanten var det bara mjuk sand på botten. Jag gick omkring med uppkavlade byxben och bara njöt medan jag tittade neråt för att hitta fina snäckor eller stenar. Vattnet var kristallklart så man kunde se allting som låg på botten glittra i solskenet.

Plötsligt såg jag ett slags mönster i något som låg där. Det såg ut som något var skrivet eller ritat på en sten. Lite suddigt som det är att titta genom vattnet ville jag se ordentligt vad det var.

Jag böjde mig ner och tog upp vad som vid första anblicken var en vanlig grå och ganska ful sten. Jag vände och vred på den och kisade i solen för att försöka se vad jag trodde mig ha sett. Och där, på ena sidan av stenen var en tydlig bild av en ängel. En ängel med vid kjol och vingor. Till och med en gloria hade den.

Häpen stirrade jag på den och började gnida med fingret, för det var så konstigt att linjerna var så tydliga fast den hade legat i vattnet. Just då tänkte jag ingenting annat än att det måste vara någon som har ritat på den. Sen när jag kände lite mer på stenen märkte jag att linjerna och ängeln var som

»ingjutna«. Man kunde tydligt känna konturerna. Ingenting gick att gnugga bort hur man än försökte.

Jag kommer än idag ihåg känslan när jag stod där med ängelstenen i handen. Det kändes stort på något vis, som att den hade legat där sedan urminnes tider och bara väntat på att jag skulle komma vadandes med en båt i släptåg bara för att hitta den. Inget av det här hann jag tänka, det var ren intuition som sa allt detta djupt inifrån mig själv. Känslan var så stark. Det kändes som att det var en hälsning från änglarna att de är med mig och att jag är beskyddad. Det var en magisk stund för mig.

Jag tog naturligtvis stenen med mig och visade den stolt för alla. Familjen som var med den dagen, och även granar och vänner har fått skåda »ängelstenen« långt efteråt. Jag tänker på alla gånger då jag hoppat av entusiasm och iver för att visa upp »miraklet«. Då har vissa sett något tveksamma ut och ibland fått kämpa för att kunna se bilden. Sambon och barnen skrattade och tyckte nog att jag var lite knäpp. Men den blev otroligt betydelsefull för mig, och jag har stenen kvar än idag. När livet känns tuftt ibland håller jag den i

»Jag kommer än idag ihåg känslan när jag stod där med ängelstenen i handen. Det kändes stort på något vis, som att den hade legat där sedan urminnes tider och bara väntat på att jag skulle komma vadandes med en båt i släptåg bara för att hitta den.«

handen och jag bara vet att det kommer att bli bra.

Många år senare hade jag förmånen att bo några månader på Öland. Alldeles vid havet på den mest underbara plats man kan tänka sig, Äleklinta. Där vandrade jag otaliga timmar längs klipporna och havet. Alltid på jakt efter strandfynd och fossiler. Det första lilla naturmiraklet jag såg där var ett litet litet hjärta på en annars stor och otymplig sten. Linjerna var så tunna, det gällde att se den från rätt håll för att kunna se det klart. Men där var det ändå. Ett perfekt hjärta. På något sätt tror jag, att om man ser ett tecken och tackar universum för hälsningen, så

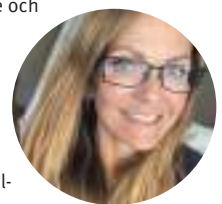
kommer det bara fler. Det är som när man går ut i skogen för att leta svamp. Vid första anblicken ser man bara en massa gula löv. Men sen när man väl har fått syn på första trattkantarellen öppnas ens »svampögon« upp och plötsligt ser man stora hav med svamp.

Jag tror det är exakt samma med de här fenomenen. Så många olika hjärtformationer som Öland hade att visa upp under den här perioden var helt otroligt! Jag tog kort på dem och tackade för hälsningen varje gång. Det kändes nästan som att jag aldrig var ensam.

Men vad betyder då dessa små under? Betyder de ens någonting? Jag tror att man bara ska känna tacksamhet

och låta sig förundras. Se det som att du har fått en underbar present, ett bevis på att du varit helt närvarande och öppen så att du kunde se. Och känna. Det är känslan och hur man själv väljer att se på det som är viktigt. Livet blir exakt lika magiskt som du själv vill att det ska vara! Och det behövs alltid lite mer magi i livet! 🐦

TEIJA HILJANEN bor i Norrtälje och är före detta Gräddöbo. Har två utflugna barn, är mor till två pojkar och nybliven farmor. Arbetar deltid som undersköterska och driver sitt nystartade hälsoföretag Tejjahs Friskvård.

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Bio utomhus

Bygdegårdarnas riksförbund har startat ett projekt där man erbjuder bygdegårdar en dag då man visar film ute, »utomhusbio«. Med popcorn-maskin och personal som kommer och riggar en jätteduk. Utebion vid Rådmansö bygdegård på Gräddö blev succé ifjol. I skymningen med luften som AC. I sommar visas filmen Göta kanal i Gräddö den 10 augusti. Flera bygdegårdar runtom i skärgården deltar i projektet och visar filmer utomhus.

Att gå på bio tycks vara i ropet ute på öarna. Både Blidö och Möja har egna biografier sedan förut. Och Blidö Bio har precis fått en nystart.

Boktips
Spännande
kriminal-
roman

Ny deckare i Singöserien

Kriminalromanen Manipulatören är den sjunde fristående boken ur den populära Singöserien. Böckerna handlar om kriminalinspektör Solbritt Andersson som löser olika brott. Den här gången pågår en stöldvåg och fräcka kupper i Norrtälje med omnejd. Solbritt åker på meditationsläger på Singö för att få hjälp med sin stress. En morgon hittas en medtagen man som driver omkring i en båt.

Han kan knappt prata svenska men vill genast prata med polisen. Vem är mannen?

TITEL: Manipulatören
FÖRFATTARE: Anders Gustafson och Johan Kant
FÖRLAG: Lind & co
ANTAL SIDOR: 400
CIRKAPRIS: 299 kr
ISBN: 978-91-8018-641-4

EDS TRÄDGÅRD
HANDELSTRÄDGÅRDEN I ÖSTHAMMAR
FRUKTTRÄD BÄRBUSKAR
ROSOR PERENNER TILLB.
- Trädgårdsrådgivning, Växtförslag & hembesök i hela Roslagen -
Se websidan för aktuella händelser, öppettider m.m.
edstradgard.se 073 6465 925

LENA LINDERHOLM

Waxholms Kastell 0708-13 21 64
www.linderholm.se

Vaxholms Hembygdsgårds Café

Här njuter du av god mat och dryck och en otrolig kakbuffé med hembakat av alla de slag. Öl från Vaxholms eget bryggeri, kaffe, vin och champagne.

Du sitter på första parkett vid havet och kan bara njuta av atmosfären av lugn, båtar och havsluft. Vi finns i Norrhamnen i Vaxholms äldre bebyggelse.

Trädgårdsgatan 19, Vaxholm
www.facebook.com/vaxholmshembygdsgardscafe

Växplats Nybyn

Ekologisk handelsträdgård
med café, butik och utställningar

www.vaxplatsnybyn.com - följ oss på Facebook
Nybybackens väg 33, 762 92 Rimbo

Välkommen till Hållnäs och Lövstabruk

Hållnäs är en halvö vid norra Upplands kust, nio mil norr om Uppsala och fem mil söder om Gävle. Kommer man norrifrån är Skärplinge inkörsporten och söderifrån Lövstabruk. Hållnäs halvön är 235 kvadratkilometer stor och har fem mil kust. Längst i norr ligger Björns fyr och österut Rödhalls naturreservat. På den nordvästra kusten ligger naturreservatet Kapplasse med märkliga stenformationer. Bland Hållnäs-kustens många hamnar och fiskelägen märks främst Fagerviken, Sikhjalma, Fågelsundet, Klungsten, Gudinge, Ängskär och Skaten. Från bronsåldern finns ett fåtal stensättningar. Från järnåldern finns 20 gravfält. Två runstenar har upptäckts. I byn Kärven hittades 1954 den medeltida Kärvenskatten.

Lövstabruk är ett internationellt känt vallonbruk. En gång i tiden landets största järnbruk som ägdes av ätten de Geer i 13 generationer. På platsen har funnits hyttor sedan urminnes tider. Första gången namnet Lövstabruk nämns är 1578. Här ligger bland annat Leufsta Herrgård från 1700-talet med sin vackra park. I kyrkan står en berömd orgel - Cahmanorgeln. Lövstabruk är idag byggnadsminne.

Calles Fisk
FAGERVIKEN

Butik & Servering
0294-231 10, 070-559 86 78
www.kallesfisk.nu

Butik & Ateljéer i Hantverkets Hus

Öppet: dagl 24/6-13/8 kl 11-17
www.hantverketshus.se

Lövstabruks
Vårdshus

Restaurang, övernattnig, glasscafé
Sommaröppet må-sö 11-17
www.lovstabruksvardshus.se

Skärplinge
Maskin AB

Husqvarna - Stiga - Evinrude
Ryds - Ockelbo 0294-221 51

GRIGGEBO BERGTÄKT

Skärplinge
Grus AB

070-312 31 32

ICA
nära
Kastbergs

Edvallav. 19, Hållnäs
0294-220 05 www.ica.se

TEL. 0294-100 77

Salbergavägen 14, 819 30 SKÄRPLINGE
www.skarplingeror.se

PLATSER,
SMAKER &
UPPLEVELSER!
hallnas.info

12/8
PÅ TUR I
HÅLLNÄS

Koltrasten matar sina ungar.

Mitt fågelparadis på Lidö

Sjöfågelinventeraren, ornitologen och fotografen Roine Karlsson har hittat sitt smultronställe på ön Lidö i Roslagens skärgård. Här har han haft förmånen att komma fågellivet nära och föreviga dem på bild. Men någon nötkråka har han dessvärre inte sett.

TEXT O. FOTO: Roine Karlsson

Vid inloppet till Norrtälje ligger Lidö. Nästa år firar jag 25 år med kameran på ön. Här har jag kunnat komma flera av kustens fåglar nära. Det hela började med att jag och en reporter kom till Lidö för att träffa ett ungt par, Elisabet och Magnus Karlsson, som nyligen flyttat ut för att starta upp restaurang och vandrarhem. Skärgårdsstiftelsen hade 1998 tagit över ägandet av Lidö från Stockholms stad och hittat en ung familj med barn som var beredda att öppna upp för besökare.

Stockholms stad hade köpt Lidö redan 1945 för att bedriva sommarhem för utarbetade husmödrar, det pågick fram till 1979. Som fotograf hade jag bara besökt Lidö en gång tidigare. Det var när ön fungerade som behandlingshem för missbrukare under några år. Ön blev naturreservat år 2000 och 2002 började stiftelsen sitt arbete med att återställa det gamla jordbrukslandskapet. Innan stiftelsen tog över hade nästan hela ön varit ute till försäljning för bara sex miljoner kronor. Finanskrisen i början av 90-talet gjorde att ingen var beredd att köpa den stora ön med flera tillhörande holmar. Den enda bebyggelsen som finns på den två kilometer långa öm ligger i anslutning till Båthusviken i söder. Därför är Lidö

Domherre med unge.

uniket med sina obebyggda strändder och opåverkade naturskogar. Skogarna for tyvärr väldigt illa under stormen Alfrida och drabbades sen av granbarkborren.

Jag hade under en längre tid letat efter någonstans att slå mig ner i skärgården och fastnat för Lidös fantastiska natur och dess historia. Här fanns motiven för mig som fotograf som sökte närkontakt med skärgårdens fåglar, djur och

natur. Därför tog jag åter kontakt med arrendatorerna och frågade om de hade en bod eller mindre stuga jag kunde få hyra. Jo då det kanske gick att fixa. Det stod en arbetarbarack nere på stranden vid båthuset som ingen använde. Efter några år blev för mycket för den unga barnfamiljen att både driva jordbruk, krog och vandrarhem. Skärgårdsstiftelsen hittade då en ny krögare till krogen. Och

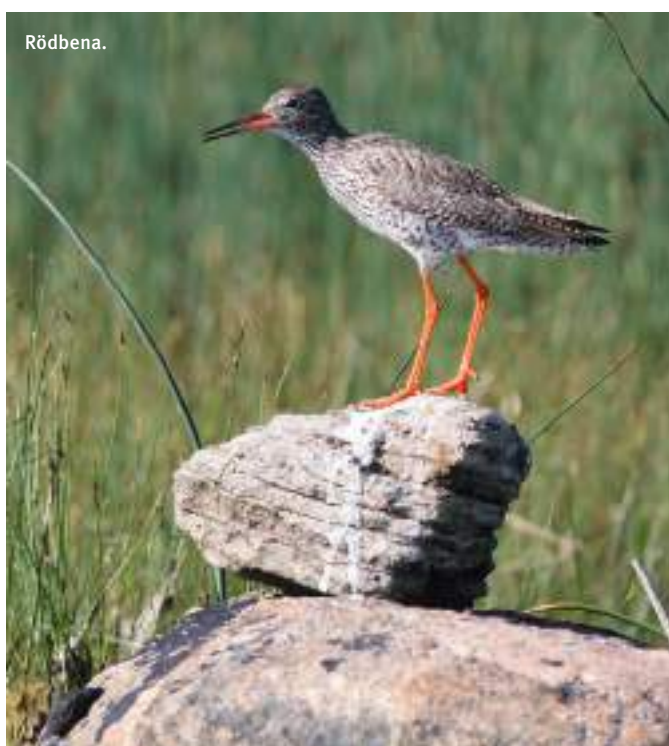
Storskraken gillar
Roines holk.

Skraken har många ungar.

Gravand, tofsvipa och strandskata.

Rödbena.

Urban och Sandra Johansson tog över jordbruket och gästhamnen. Därefter tog tillsyningsmannen Micke Jansson över arrendet fram tills omorganisationen av Skärgårdstiftelsen, då han och hans familj också lämnade ön efter 10 år.

Djuren gynnar fågellivet

Jordbrukarnas arbete och djur har varit avgörande för fågellivets positiva utveckling längs stränderna i söder och Båthusviken. Till de betade stränderna dras gäss, änder och vadare som jag inte såg

där på 90-talet. Baracken jag hyrde var ett svartbygge och den måste bort. Jag fick då hyra »Knallen« istället, en liten omodern röd stuga med vita knutar, och ädla lövträd in på knuten. Här kunde jag sätta upp holkar och på det viset komma fåglarna riktigt nära. Folk som flyttat hit har tyvärr haft katt med sig. Katter gillar ju att ta fåglar och deras ungar. Jag har vid flera tillfällen fått jaga bort grannens katt när den suttit uppe på holken utanför fönstret för att fiska upp starens ungar. En gång då jag inte varit ute på ön på några dagar, var

alla koltrastens ungar borta. Förklaringen hittar jag under boet. Katten hade passat på när jag inte var där.

Med Mickes djur och mina holkar blev stararna allt fler. Men så försvann Micke och hans djur plötsligt förra vintern. Då fanns det inga betande djur kvar sommaren 2022. Kan det vara därför jag inte har lika många häckande starar i mina holkar i vår som tidigare år? Men nu ser det lovande ut och jag ser åter betande djur på ön, då Magnus Atte med familj tagit över driften av Lidö gård. När det skrivs

Skedand och tofsvipa.

Staren matar sina telningar.

Den tuffa svanen står ut med bröllopsgästerna.

om fåglar på Lidö nämns ofta nötkråkan. Därför har folk kommit fram till mig och frågat var man bäst kan se den. Under mina år på ön har jag ännu inte lyckats se den ovanliga fågeln. Den enda nötkråka på Lidö jag känner till hittades död av min vän och kollega Klas-Rune Johansson på 80-90 talet. Den lär finnas uppstoppad hos Lasse Bergh på Tjockö. Kan det vara den som förekommer i texterna när skribenter kopierar varandra. Jag kan glädjas åt att den i Roslagen så ovanliga gravanden nu tycks trivas i Båthusviken.

Jag har sett ett par här de senaste våarna.

Svarthakedoppingarna har också etablerat sig viken. Rödbena, skedand och flera arter av gäss syns här. Tofsvipor är fåglar jag inte tidigare noterade. I april förra våren då det var lugnt på ön började ett svanpar bygga bo alldeles intill båthuset. Där turades svanarna om att ruva. Jag tänkte: »Det här kommer att gå åt skogen när det blir liv och rörelse här!« Svannarna brukar ju vara känsliga och lämna boet om man närmar sig. Den ruvande fågeln knallar av boet och går ner till vatt-

net där den simmar ut. Det här visade sig nu vara ett riktigt tufft par. För när ett stort bröllofsfirande sällskap drack skumpa och lyssnade till levande musik vid båthuset, så störde det inte svanarna. Det blev ett fint och oplanerat inslag för bröllopsgästerna med sina barn och mobiler. Tyvärr dränktes äggen senare. Det var vid ett lågtryck i början av juni då vattnet steg kraftigt. Men i vår har det oskygga svanparet bytt till ett högre bo och flyttat lite närmare min brygga. Och jag hoppas att de lyckas med sin häckning i år. 🦆

W

FOTO: ROINE KARLSSON

Boktips

Flyga blev hans liv

En äventyrlig Ljusterökille

Kerstin Eliasson på Ljusterö blev så fascinerad av sin farbror Daniel Rundströms liv att det blev en bok om honom – Daniels bok. I den får vi läsa om den äventyrlige mannen som redan som barn drömde om att bli pilot. Hans kunskaper om flygplan ledde honom till ett spännande liv utomlands. I Afrika, Jemen, Tyskland och Dominica. Med livsfarliga uppdrag och intressanta möten. Bland annat brottar han ner en krokodil en gång. Daniels kärlek till flygandet blir en passion som följer honom genom hela livet. Pengar var han inte lika bra på. Trots det lyckas han med bedriften att bygga ett eget flygplan på äldre da'r. Om det finns en sevärd dokumentärfilm »Ett liv för flyget« på nätet.

TITEL: Daniels bok
FÖRFATTARE: Kerstin Eliasson
ANTAL SIDOR: 194
CIRKAPRIS: 200 kr
ISBN: 978-91-805-912-87

Roslagsmarschen på Vandringsens Dag

Lördag den 9 september går Roslagsmarschen längs Roslagsleden av stapeln. Öppen för vardagsmotionärer och de som gillar utmaningar. Vandra en, två eller tre mil. Evenemanget är ett samarbete med STF:s projekt #vandringensdag. Se info www.roslagen.se.

Rådmansödagen

Korv o
årtsoppa

Ponnyridning

Strömning

Dansshow

Fiskdamm

Välkomna!

Lör 1 juli 10-16 Gräddö brygga
 Skärgårdsmarknad med knallar, hantverk, loppis, kaffe med hembakat och mycket skoj för barnen

Arr: Rådmansö bygdegårdsförening

Din hyresvärd i Roslagen!
 Nu bygger vi nya lägenheter i Rånbo.
 Läs mer på www.roslagsbostader.se

Roslags bostäder

0176-20 75 00
www.roslagsbostader.se

Byggvaror av rätta virket

Vi levererar till Er med bil eller egen båt i mellanskärgården

EN DEL AV

Bergshamra 0176-26 02 10 / Spillersboda 010-222 90 60 / www.c24bygg.se

Vi kör i vått och torrt!

- Lastbåt med kran för frakt av gods
- Leverans av grus och jord i storsäck
- Utläggning av bojar och flytbryggor
- Bärning och bogsering
- Hämtning av bygg- och grovsopor
- Mark- och schaktarbete

SKÄRGÅRDS

TJÄNSTER

YXLAN AB

070-537 90 19 www.skargardstjanst.eu

Välkommen till Rådmansö

Till halvön Rådmansö som ligger öster om Norrtälje går E18 hela vägen till Kapellskärs hamn, där färjor dagligen kör rutten till Åland, Finland och Estland. Till Rådmansö hör en stor del skärgård med kända fyrplatser som Söderarm, Tjärven och Svenska Högarna. Före 1951 var Rådmansö landets största skärgårdskommun. Taxibåtar går från fiskebyn Refsnäs samt Östernäs på södra sidan. Sommartid trafikeras Gräddö brygga. Bland annat av den anrika ångbåten Blidösund på fredagar samt Nord/sydlinjen och Norra Båtlinjen som utgår från Norrtälje. Runtom i skärgården finns ryssugnar, hållristningar och labyrinter. I Riddersholm står en vacker väderkvarn. Likaså på ön Lidö, ett stenkast från Rådmansö. Den ovanliga mnemosynefjärilen kan skådas. I Kapellskär står ett minneskors över färjekatastrofen med Estonia. På platsen finns även en hållristning från 1752, då kung Adolf Fredrik och hans manskap väntade på bättre sjöväder. Här växer också »ryssgräset«, en kvarleva från rysshärjningarna.

FRÖTUNA TAXI & BUSS AB
*Vi hör dig lungt
och säkert*

ABONNERING AV BUSSAR
Telefon 0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Bröllop och fest!
Hyr bygdegården vid Gräddö brygga

www.radmansobydegard.se

ZUMBA!
RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD

move
CATARINA HAGSTRAND

www.movecatarina.se

DIN BYGGHANDEL!

RÅDMANSÖ
BOLIST

0176-402 65 info@bolistradmanso.se
www.bolistradmanso.se

GRÄDDÖ BYGG
& SNICKERI AB

TOTALENTREPRENÖR

Mattias Anders
070-723 41 20 070-723 41 21

www.graddobygg.se

SÖDERARM
MÖTEN I SKÄRGÅRDEN

0176-432 12
www.soderarm.com

Hyr nya mötesplatsen

**VILLA GRÄDDÖ
& SJÖSAUNA**

Boka hos Gräddö Sjöliv
graddosjolviv.se

kajak & uteliv

0176-403 15
www.kajak-uteliv.com

0176-404 99
www.lidovardshus.se

ICA **Gräddö** **QIFAR**
Skärgårdshandel

Välsorterad ICA-butik

ATG, Svenska Spel
Ombud för Posten och Systembolaget

Trevis
Måleri AB

070-403 31 03
www.trevismaleri.se

GRÄDDÖ
ELINSTALLATIONER AB

0709-556 636
www.graddoel.se

FAKTA:

Det finns ett antal konstrundor runtom i landet. Se mer på www.konstkalender.se.

I vårt närområde finns till exempel i sommar:

- Gräsö Konstrunda 10-16 juli
- Ateljérandan Björkö-Arholma 21-23 juli
- Grisslehamns konstrunda 29-30 juli
- Öppna ateljéer Yxlan 5-6 augusti
- Danderyds konstrunda 2-3 september
- Konst i Roslagen firar 25 år Österåker 30 september-1 oktober
- Vävda rum - landets största virtuella utställning 20 maj-30 september – bland annat i Östhammar, Hallstavik, Vaddö, Rimbo, Norrtälje, Österåker, Gustavsberg, Trosa, Nyköping.

Källskärsudden.

Utställarna vid Lökäng. Hans-Åke Lerin, Dennis Persson, Sanne Vils, Jon Gerbrand, Margit Martens, Kyll Hellberg, Ulla Gerbrand, Anna Karlsson.

Kyll Hellberg och Ulla Gerbrand vid Lökäng.

Konstverk av Anna-Karin Boode vid Idö gård.

Konst sätter Gräsö på kartan

Om somrarna poppar det upp olika konstrundor och öppna ateljéer överallt. Ofta på natursköna platser där konstnärerna trivs och får inspiration. En av dem är Gräsö Konstrunda.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

Gräsö är en ö i norra Roslagen, för många en oupptäckt pärla. Hit tar man sig med bilfärja från Öregrund. På den gröna och sköna ön finns välbevarade gamla byar med Bullerbykänsla, saltstänkta fiskelägen och betade jordbruksmarker. Vägen löper norrut eller söderut på den avlånga ön.

Varje sommar och alltid vecka 28 pågår öns konstrunda. Dagligen mellan klockan 12 och 17. Då öppnas hem, ateljéer, båthus, lador, bygdegårdar upp, fulla av diverse konst och hantverk. Runtom på 20 ställen finns kreatörer utspridda med sina egenhändigt tillverkade saker. På vissa platser har man kaffeservering och glass, andra serverar lunch och ibland

dyker musikanter upp och förgyller stämningen.

Det var år 2010 som konstnären Ulla Gerbrand och hennes vän Kyll Hellberg tog över traditionen att arrangera, »konst-

sommar« på Gräsö. Då döptes det till Gräsö Konstrunda och fick ny logotype samt hemsida. Väninnorna håller i planeringen med alla gamla och nya deltagare som bor på Gräsö eller har anknytning till ön.

– Vi alla arbetar ideellt, även musiker, berättar Ulla.

Det brukar bli omkring 45-50 personer som är med och ställer ut varje år. Konstrundan är en av öns två höjdpunkter, det andra är allmogerodden Gräsö Runt.

Upptäcker Gräsö

Vad betyder konstrundan för öborna?

– Det är något väldigt positivt och ger

Fina vettar på Anders Matsgården.

»Det är stor bredd på konstrundans utbud. Från fårskinn, trasmattor och linnekläder till trähantverk, motorsågskonst och bronsskulpturer. Mjukt som hårt.«

Göte Andersson slöjdar i trä vid Djursten.

Konsten i Norrboda.

Jon Gerbrand med sina unika lampor.

god energi. Människor möts på lagårdsbacken, pratat och umgås. Kultur är ofta en viktig samhällsbärande, säger Ulla.

Det verkar som att gräsöborna är stolta över sin ö?

– Absolut. I högsta grad. Ön är väldigt intakt och tappar inte över i för mycket kommers. Det som finns gifter sig fint med ön, säger Ulla.

Själv håller hon till på Lökäng med sitt måleri, och Kyll Hellberg som gör waldorfdockor och änglar. Samt även Ullas före detta svärson Jon Gerbrand som tillverkar lampor av återvunnet material med flera utställare. Det är stor bredd på konstrundans utbud. Från fårskinn, trasmattor och linnekläder till trähantverk, motorsågskonst och bronskulpturer.

Roland Källström vid Ängstorpet Norrboda.

Mjukt som hårt. Lokala författare säljer sina böcker.

Rävsten är en ö söder om Gräsö som ingår i konstrundan. För att ta sig vidare dit måste man förboka en passbåt som går från Åpskärs brygga.

Folk som upptäckt konstrundan kommer ofta tillbaka. Alltid finns något nytt att upptäcka.

– Många planerar in vecka 28 i kalendern varje år att åka till Gräsö. Man kombinerar konstrundan med att boka in boende på Rävsten, Gräsö Gård eller Örskär*, berättar Ulla.

*Örskär en fyrplats som ligger norr om Gräsö där man kan boka boende.

Kommer folk från när och fjärran?

– Absolut. Det finns fortfarande de som aldrig varit här förut. Som upptäcker ön för första gången, svarar hon.

Det blir en bra kombo att som turist både åka runt och botanisera bland konst och hantverk, samt fröjden att samtidigt uppleva skön natur. 🐦

Forsmarks Wårdshus

I detta vackra 1700-talsbruk ligger Wårdshuset med stor utsertering mot Bruksdammen.

Wårdshuset är öppet för mat, fika och catering. En underbar miljö för bröllop och fest med övernattnig i brukets herrgårdsflyglar intill bruksdammen.

Tel 0173-501 00

www.forsmarkwardshus.se

MATTSSON & THOLÉN BYGGER AB

 Totalentreprenör på fastland & öprojekt

 All slags om-, ny- & tillbyggnader

 Utför öjobb med egen båt & transporter

0176-282 590

info@mtbygger.se

www.mtbygger.se

Följ oss på Facebook & Instagram

GÖR DET PROFFSIGT!

Instagram: [@renovering.se](#)
Facebook: [renovering.se](#)
Närhetstjänst

RENOVERING?

Redo för **RENOVERING?**

Vi har produkterna och kunnskapen som gör jobbet enklaste. För personlig och proffsig hjälp - välkommen till oss!

Tjänster

- * Fasadhjälpen
- * Stålhjälpen
- * Måladgivning
- * Golvsättning
- * Badrumrenovering

Butik

- * Tapetser
- * Färg
- * Golv
- * Kasset-kåpor
- * Inredning

ROSLAGENS GOLV
www.roslagensgolv.se

Nordsjö Idé&Design

Fabriksvägen 13, Östhammar
Öppet: Vard 7-18, lör 9-14

Nordsjö Idé&Design

Boka fasadhjälpen

W

FOTO: ROINE KARLSSON

FOTO: ASTA ANDERSSON

Skärgårdscupen i Refsnäs

I sommar sker den årliga fotbollsturneringen Skärgårdscupen i byn Refsnäs på Rådmansö i Norrtäljes skärgård. Matcherna sker helgen den 22-23 juli med final lördag 29 juli och efterföljande fest. Skärgårdscupen startade redan 1976 och engagerar lag från Gräddö, Tyvä, Gisslingö, Vätö, Tjockö och Enskär. De turas om att vara värd för evenemanget. I år är det Gisslingö som arrangerar och nästa år Tyvä. En folkfest för både fotbollstokiga och andra.

Aktivitetspark i Trosa

I maj öppnade en aktivitetspark med sju höghöjdsbanor, två träningsbanor, åtta ziplines, 64 hinder, låghöjdsbana/lekplats, grillplatser, café, stigar och vandringsleder i skogen på Friluftsvägen i Trosa. Parken har öppet varje dag mellan 9-18. Se info www.trosaaktivitetspark.se

Rättelse:

I vårnumrets reportage om ejderdun på Lygna fick Birgitta Rinaldo av misstag heta som sin dotter Magdalena Rinaldo. Vi ber om ursäkt för misstaget.

Adas VI BAKAR OCH LAGAR FRÅN GRUNDEN!
kafé & bageri

SOMMAR på Adas!

Sommartid är trädgården vårt hjärta!
Den är stor och lummig med gott om plats. Sitt i skuggan under ett äppelträd, eller vila en stund i hängmattan. Ur trädgårdslandet plockar vi bär och grönsaker som blir till bakverk och rätter för dagen.

Med ingång från gården hittar ni myBLISS butik med barn- och damkläder, leksaker och presenter

Välkommen också att checka in på **HOTELL Adas**
Öppnar under sommaren, för mer info se www.adaskafe.se

Välkommen till vår värld!

VI HAR ÖPPET ALLA DAGAR!

Norra Tullportsgatan 6 Östhammar. Tel 0173 12999

DELKA

Ditt stängsel- och staketproffs

Försäljning	●	Projektering
Montering	●	Konsultation

Stängselbutiken öppen efter överenskommelse. Ring innan.

DELKA.SE - 0173-230 77

Välkommen till grannstäderna Östhammar och Öregrund

Östhammar bildades redan 1368. På grund av landhöjningen flyttades staden 1491 till Öregrund. Och 1539 fick Östhammar tillbaka sina stadsprivilegier. Båda städerna har varit blomstrande bad- och kurorter. I Östhammar finns Societetshuset Källör som idag används som bygdegård och för olika evenemang. I närheten ligger det nya fina Sjötorget med lekpark, utegym, skateramp, träskulpturer, beachvolleyplan samt butiker och krogar i röda nybyggda »sjöbodarna«. Lars Molins film Badjävlar spelades in i Öregrund och Östhammar och trakterna omkring. Du kan promenera i filmens spår och bli guidad via en app på inspelningsplatserna. Östhammar är känt för sina årliga veteranbilsträffar »Kul på hjul« samt Festival Östhammar.

Öregrund ligger två mil nordost om Östhammar. Öregrund är en av landets bäst bevarade trästäder med mycket atmosfär och snickarglädje. Öregrund är den enda staden på ostkusten där man kan se solen gå ner i havets horisont. Den lilla staden var förr en viktig sjöfartskonkurrent till Stockholm. Här skeppades järnet från vallonbruken ut och kallades för »Öregrund Iron«. I slutet av 1800-talet blomstrade dess badortsepok, det firas varje år med Badortdagarna. Då blir det hattparad, tidstypisk klädsel, badortsdopp, mässingsorkester och annat roligt. Andra festligheter är Båtveckan med Roslagsloppet, Öregrundsmåndagarna och Tennisveckan. Vid infarten till Öregrund ligger Tallparken med tennisbanor, promenadstigar, utsiktspunkter, sandstrand och klippbad.

ÖRSKÅRS FVR
Vi har ledigt boende!
boka@orskarsfvr.se
www.orskarsfvr.se

Pop'n Chilli
Sådan är livet i Östhammar
Lars Molin

Wilma
KAFÉ
0173-300 31 kafewilma.se

Eds Trädgård
Handelsträdgård i Östhammar
En kilometer norr om Östhammarsrondell
Fruktträd - Bärbuskar - Rosor - Perenner
Klättrväxter - Buskar - Träd - Tillbehör

E D B L A D
Strandgatan 2, Öregrund
0176-20 87 97
www.edblad.com

GALEJ Partybåt
070-626 21 31 galej.nu

FORMLYCKA
INREDNING • PRESENT
Långgatan 37, Öregrund
073-352 13 33, formlycka.se

Hjälp oss
att rädda dig.
Ge ett bidrag eller bli medlem på
www.srs.se eller ring 077-579 00 90

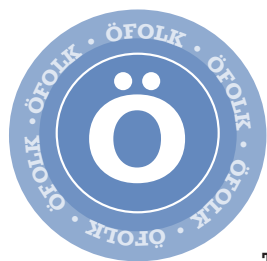

SJÖRÄDDNINGSSÄLLSKAPET

Roslagens Golv
Fabriksvägen 13, Östhammar
Tel: 0173-212 35
www.nordsjoideesign.se

Smeden i Sjö kvarteret

Silversmeden Per-Åke »P-Å« Johansson öppnar sin verkstad i Mariehamn alla dagar klockan 14 utom på julafton. Han har fyllt 77 år och har en lång resa inom konsthantverk bakom sig, både som lärare och skapare av egna alster. Ett skötbåtssegel i silver har blivit något av hans signatursmücke.

TEXT: Helena Forsgård FOTO: Roine Karlsson

Per-Åke flyttade till en egen verkstad för 18 år sedan. Den är inrymd i ett rött trähus i Sjö kvarteret vid Mariehamns östra strand. Här passar han som hand i handske; mitt i ett område där skutor och träbåtar byggs, där flera hantverkare är aktiva och där det finns en fin hamn enkom för träbåtar.

Redan på utsidan av verkstaden syns humorn och skaparlusten. »Le – vi ser dig« står det under dekalen om kameraövervakning. »Ingen varning för hunden« på en annan skylt. Påskliljor, bärbuskar och installationer av järnskröt samsas i rabatterna. Inne i huset bakom en arbetsbänk helt översållad av verktyg sitter Per-Åke Johansson – killen från Jönköping som först utbildade sig till järnsmed, sedan till slöjdlärare och slutligen till silversmed vid Konstfack i Stockholm.

– Det är här inte bara en verkstad. Det är också en tankesmedja. Jag tar mig alltid tid till fördjupade samtal med folk som tittar in, säger han.

Trivs i skötbåtsgemenskapen
Möten med människor på livets stig förde honom till Åland på 1970-talet och här kände han sig omgäende hemma i det som han kallar skötbåtsgemenskapen; det vill säga ett gäng ålänningar som rustade upp gamla allmogebåtar av trä och seglade runt i skärgården i en

till synes sorglös tillvaro. Han blev ålänning på allvar 1986. Då lämnade han sitt jobb – han var lärare i trä och metall vid Nyckelviksskolan – och den egna verkstaden i Stockholm och flyttade till Åland för att bli konsulent med uppgift att utveckla det åländska hantverket. Projektet hade inrättats av Nordiska ministerrådet och var treårigt.

– Jag insåg snabbt vad som behövdes – en egen hantverksutbildning, säger han.

Nu avbryts samtalet. Dörren till verkstaden öppnas och en dam kommer in. Hennes ljusstake i metall har fallit isär

och hon vill ha hjälp att laga den.

– Visst visst. Det ordnar sig.

Ålands hantverksskola startade 1990 och P-Å blev lärare i metall där. Det blev en resa på cirka 15 år som dessvärre slutade med att skolan av olika skäl lades ner några år in på 2000-talet. Men det blev ändå en resa som han är nöjd med när han tittar i sin backspegel.

– Jag var väldigt engagerad i mina elever och över tjugo av dem gick vidare till olika hantverksskolor i Norden. Det ser jag som en stor framgång, säger han.

Att kombinera lärarjobb med eget skapande; att vara en inspiratör för andra samtidigt som man ska utveckla sig själv är inte alltid så lätt. Man nöter så att säga på samma skruv. Men P-Å har klarat balansgången och hans smycken känns igen på långt håll.

Nordisk stil

– Om jag ska beskriva min stil säger jag att den är nordisk. Den är städad utan en massa grejs. En lärare sa en gång: »P-Å, det är jättelätt att lägga till. Det svåra är att dra ifrån.« Det har jag burit med mig sen dess, förklarar han.

Seglingen har gett inspiration till ett av hans mest kända smycken – skötbåtsseglet som finns i olika storlekar. I hantverkshuset SALT som också ligger i Sjö kvarteret, finns ett par välfyllda montrar med bland annat ringar, hals-

Per-Åke "P-Å" Johansson arbetar i sin charmiga bod varje dag utom julafton.

NAMN: Per-Åke Johansson
ÅLDER: 77 år
YRKE: Silversmed
BOR: Mariehamn
FRÅN: Jönköping
SIGNATURSMYCKE: Skötbåtssegel i silver

Skötbåtssegel i silver.

band och örhängen skapade av honom. Verkstadsdörren öppnas igen och nästa kund står på tröskeln. Den här gången har en mänsten lossnat från ett halsband. Kan P-Å fixa? Jo men visst. Han lovar ringa damen när det är klart.

P-Å säger att han har det bra i dag. Han kan och vill jobba – han känner sig friskare då – och i verkstaden intill jobbar hans hustru Estera Jurgutyte som är guldsmed. Han kan kombinera eget

skapande med olika uppdragsjobb och jobbet för dagen är att såga ut 80 stycken femuddiga stjärnor ur en silverplåt för en kund. Vad ska han eller hon göra med dem kan man undra?

– Tja, ingen aning. Det är inte min sak att ta reda på det, svarar han.

Ett sådant uppdrag bjuder inte på några vidlyftiga skaparkickar, men det ger en slant i kassan. Annat är det med reparationer av kyrksilver som dyker

upp då och då. En vinkanna eller ett oblatfat har ramlat i stengolvet och blivit snett eller fått en buckla. Då krävs det både känsla och kunskap i handlaget för att det ska bli bra.

– Under de senaste åren har jag även börjat måla, något som jag aldrig vågat göra tidigare. Mörka moln är ett favoritmotiv. Jag gillar att skriva också. Kanske det blir en del anekdoter ur mitt liv så småningom, säger han. 🐦

» Om jag ska beskriva min stil säger jag att den är nordisk. Den är städad utan en massa grejs. En lärare sa en gång: »P-Å, det är jättelätt att lägga till. Det svåra är att dra ifrån.« Det har jag burit med mig sen dess«

bilden **BERÄTTAR**

När balterna flydde till Sverige

Andra världskriget hade pågått i fem år. Hösten 1944 tågar Röda Armén in i de tyskockuperade baltstaterna. Tusentals ester, letter och litauer flyr i små öppna båtar undan soldaternas kulor till andra sidan Östersjön.

TEXT: Josefin Ekberg

DET ÄR LÄTT ATT DRA PARALLELLER till den aktuella ryska invasionen i Ukraina och även senaste årens flyktingströmmar på Medelhavet. För åttio år sedan skedde liknande - här på vårt eget Östersjön. Då var det balter som flydde. Och nu stackars ukrainare. Fienden är den samma. Ryssland (forna Sovjetunionen).

Otaliga är de dramatiska historier om flykten över Östersjön. Med överfulla öppna båtar som tog in vatten och närapå sjönk. Saker som hivades överbord. Flyktbåtar beskjutna av kulsprutor från både tyska och ryska flygplan. Bomber och minor.

En havande kvinna födde sitt barn mitt ute bland vågorna. Frusna, hungriga och sjösjuka spädbarn skrek hjälplöst ombord på knappt sjö dugliga flytetyg. Nödtorftigt reparerade båtar anlände till svenska kusten.

En historia handlar om fyra män som tvingades återvända i stormigt väder utan varken motor, åror eller segel. Drivandes tillbaka till Estland. Och blir lättade av att se land och vara vid liv, men upptäcker snart att en av vännerna ligger död på durken. Han var nybliven pappa. Några dagar senare gör de ett nytt flyktt försök med bättre framgång.

Sovjet är extermos
båtar
På svenska flottans
ankarplats ligger
ett sovjetiskt fartyg
framför det fr v
Sulens, Tallin, tro-
nastad skomare. Stor-
nasten Kortbosbad.
Skosaren Luis, Tallin

Estnisk kaptan
på sin båt.
Kaptan Johannes
Vulkan, skäranen
Aade

Hyak bevariskt
Gränd 1948

May jaht Tallin
E
Vänster Skötsel
v. G. G. G.
Rydsten v. G. G.
J. J. J.

bilden **BERÄTTAR**

Flyktingarna Maria
och Valdemar Erkas
på Ormön 1983.

*Du en viktig länk i historiens fullbordan, och som Du nu ser i
vi visa Dig för eftervärlden
det nya landet blev Du början till framgång och skaparglädje
na gånger har Du råkat ut för bläst och regn, men det har också
ts dagar av solsken, av lyckostunder och tillfredsställelse.
O Herre, Ditt hav är så stort och min båt är så liten.
Familjen Erkas*

Unga män hade starka skäl att fly, då de var hett vil-
lebråd som kanonmat. Det fanns dock de som fri-
villigt stannade kvar och slogs vid fronten sida vid
sida med tyskarna. För att bekämpa ryssen. Deras
gemensamma fiende. Vilket senare skulle straffa sig.

Flykt i höga vågor

Redan 1940 då Sovjet deporterade tiotusentals
människor till arbetsläger i Sibirien började folk
fly för sina liv. Året därpå kom tyska trupper och
»befriade« balterna. Äntligen räddade, tänkte man
först, men blev snart varse att det tyska krigsma-

skineriet sög ut allt som producerades i landet och
tvångsrekryterade baltiska män i vapenför ålder. Ur
askan i elden alltså.

Den 21 september 1944 tog Röda Armén till-
baka Tallinn och tyskarna lämnade landet över en
natt. Ute på öarna byggdes redan båtar i hemlighet
som gömdes i väntan på tillfälle att fly. Vilket oftast
skedde på natten i skydd av mörkret och vid oväder
för att inte bli upptäckta. Några passade på att dra
när det blev tät dimma. Tusentals omkom på de
livsfarliga överfärderna. Exakt hur många vet vi
inte.

Hösten 1944 vällde det in flyktingar längs
svenska ostkusten. Många kom till Gotland och
Roslagen. Cirka 37 000 barn, vuxna och äldre per-
soner anlände illa medfarna. De hade lämnat allt
bakom sig. Gården man byggt upp med sina bara
händer, djuren, inventarier, verktyg och ägodelar.
Någon hade bara med en teddybjörn till sitt barn.

»Hösten 1944 vällde det in flyktingar längs svenska
ostkusten. Många kom till Gotland och Roslagen.
Cirka 37 000 barn, vuxna och äldre personer anlände
illa medfarna. De hade lämnat allt bakom sig.«

Estlandsvenskars återträff i Räfsnäs efter 50 år. 1993.

Man grävde ner värdesaker i hopp om att någon gång i framtiden komma tillbaka. De lyckosamma hade med sig fiskenät.

De flesta flyktingarna kom från Estland. Runt 32 000. De var främst skärgårdsbönder och fiskare. Vissa med svensk härkomst, som på sätt och vis »kom hem«. De hade vårdat svenska språket i många generationer. Vilket kom väl till pass när de nu kunde tolka åt sina estniska landsmän.

Väl mottagna

Mottagandet var gott. I Sverige välkomnade Röda Korset och Lottakåren de nödställda med mat, sjukvård och husrum. Nybildade Marinpolisen mötte upp flyktingbåtarna och lotsade dem i hamn. Acklimatiseringen i det »nya hemlandet« gick snabbt. Många bosatte sig i Roslagen på någon ö, där de kände sig som hemma. De fortsatte att leva på fiske, jordbruk, båtbyggeri och annat hantverk som de var skickliga på. Esterna blev väl sedda och accepterade då de valde att flytta till skärgården, som började bli en avfolkningsbygd.

Efter krigets slut kom krav från Sovjetunionen att återlämna flyktbåtarna och skicka tillbaka alla flyktingar som ansågs vara sovjetiska medborgare. Frågan blev hett omdebatterad men svenska regeringen beslutade att inte utlämna balterna såvida de inte ville återvända. Men 146 balter som lär ha hjälpt tyskarna

FAKTA:

Redan 1940 ansökte 8 000 estlandssvenskar om inresetillstånd till Sverige. Men endast 110 rågöbor beviljades det. 17 oktober 1940 anlände de med passagerarfartyget Estonia. Rågöfolket banade sedan väg för de kommande fem årens stora flyktingströmmar. En kommitté bildades som kom att fungera som hjälporganisation med stöd av statliga medel. Rågöstiftelsen bildades som hjälpte till med lån för köp eller arrende av bostäder och annat nödvändigt. De första fastigheterna låg vid Ängholmen på Björkö-Arholma. Man gav även ut tidningen Kustbon.

Efter andra världskriget hade cirka 7 000 estlandssvenskar flytt till Sverige och fått svenskt medborgarskap. Kvar i Estland blev drygt 1 000 ester av svensk härkomst. År 2000 var de bara 300 enligt folkräkningen. En procent av Estlands befolkning kan prata svenska.

under kriget utvisades, »baltutlämningen« är en skamfläck i svensk historia. Vad som sen hände de männen är skrämmande att föreställa sig.

Våra grannländer (och forna svenskbygder) med flera sekel av vänskapsband och utbyten på andra sidan Östersjön, har fått utstå mer lidande och sorg än vi förskonade svenskar kan förstå. Än idag har vi goda relationer till de baltiska länderna. Svenska turister reser ofta till deras kilometerlånga sandstränder, moderna spa-anläggningar och vackra medeltida miljöer. Och vi har valt att trycka Magasin Skärgård i Tallinn. Genom ett mångårigt gott samarbete med Printall. 🐦

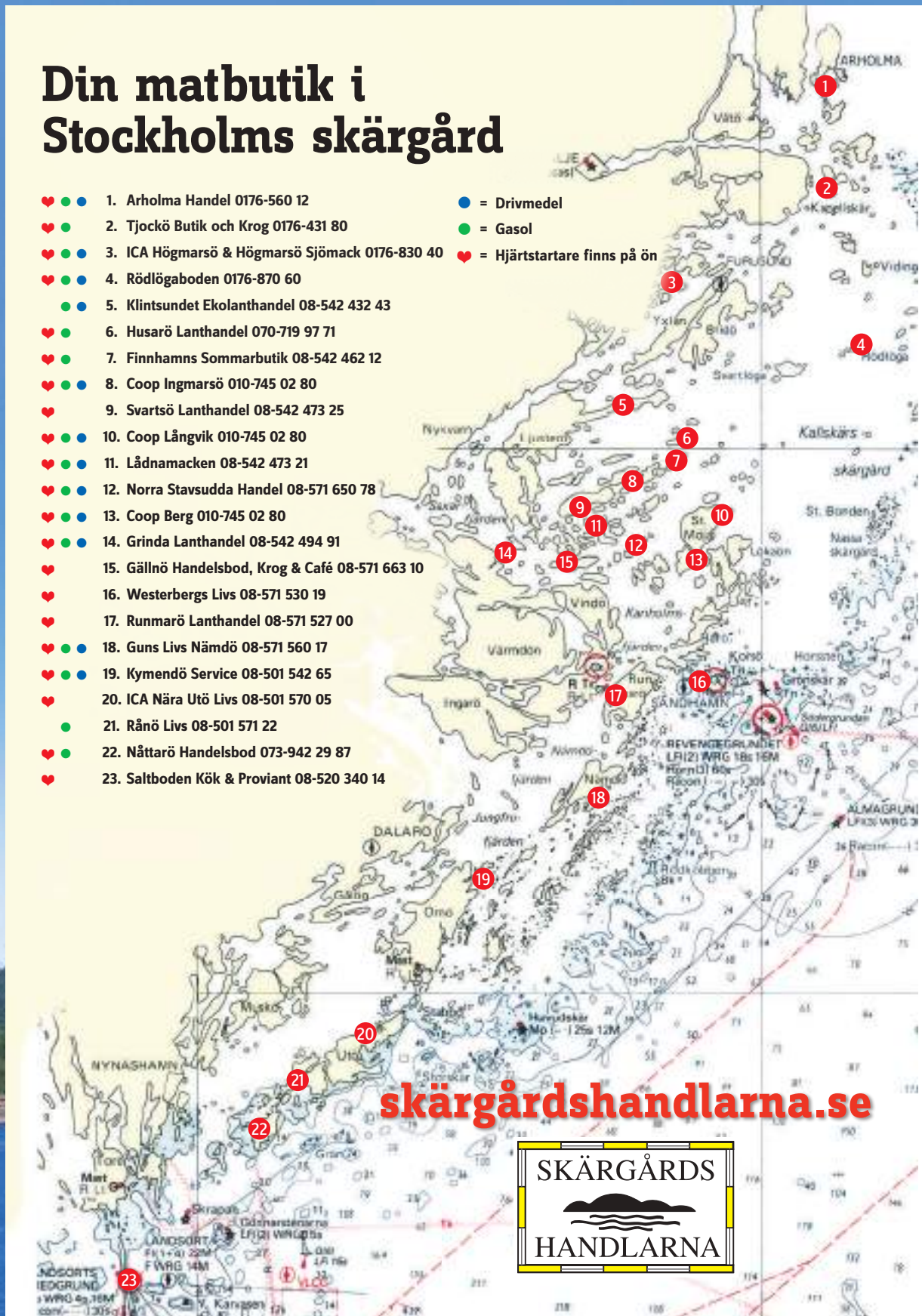
Din matbutik i Stockholms skärgård

- ♥ ● ● 1. Arholma Handel 0176-560 12
- ♥ ● ● 2. Tjockö Butik och Krog 0176-431 80
- ♥ ● ● 3. ICA Högmarsö & Högmarsö Sjömack 0176-830 40
- ♥ ● ● 4. Rödlögaboden 0176-870 60
- ● 5. Klintsundet Ekolanthandel 08-542 432 43
- ♥ ● ● 6. Husarö Lanthandel 070-719 97 71
- ♥ ● ● 7. Finnhamns Sommarbutik 08-542 462 12
- ♥ ● ● 8. Coop Ingmarsö 010-745 02 80
- ♥ 9. Svartsö Lanthandel 08-542 473 25
- ♥ ● ● 10. Coop Långvik 010-745 02 80
- ♥ ● ● 11. Lådnamacken 08-542 473 21
- ♥ ● ● 12. Norra Stavsudda Handel 08-571 650 78
- ♥ ● ● 13. Coop Berg 010-745 02 80
- ♥ ● ● 14. Grinda Lanthandel 08-542 494 91
- ♥ 15. Gällnö Handelsbod, Krog & Café 08-571 663 10
- ♥ 16. Westerbergs Livs 08-571 530 19
- ♥ 17. Runmarö Lanthandel 08-571 527 00
- ♥ ● ● 18. Guns Livs Nämdö 08-571 560 17
- ♥ ● ● 19. Kymendö Service 08-501 542 65
- ♥ 20. ICA Nära Utö Livs 08-501 570 05
- 21. Rånö Livs 08-501 571 22
- ♥ ● ● 22. Nättarö Handelsbod 073-942 29 87
- ♥ 23. Saltboden Kök & Proviant 08-520 340 14

● = Drivmedel

● = Gasol

♥ = Hjärtstartare finns på ön

skargardshandlarna.se

Din matbutik i Stockholms skärgård

skärgårdshandlarna.se

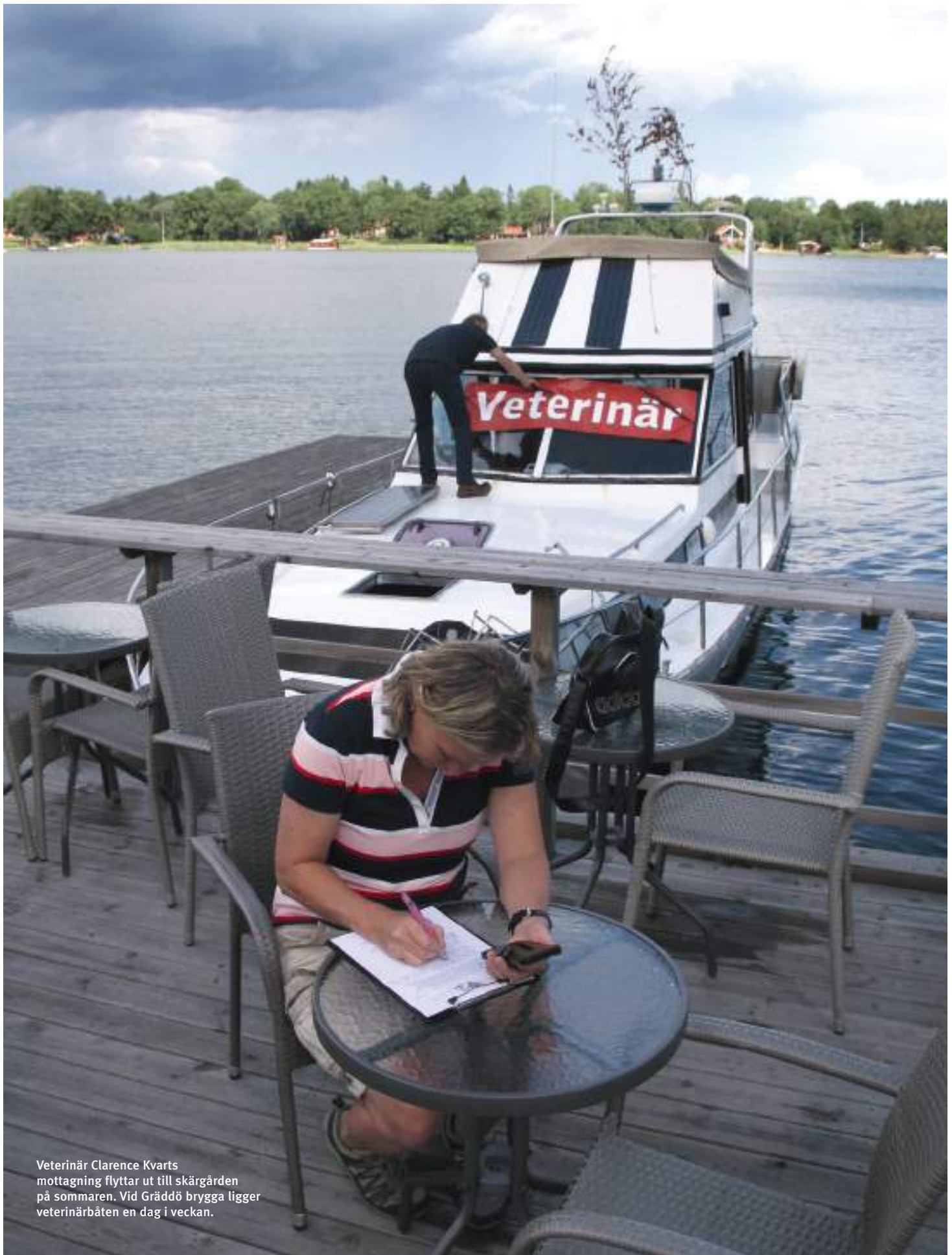

Ladda ner
Skärgårdshandlarnas
App!

En tur i skärgården kräver inga förberedelser. Skärgårdens matbutiker har allt du behöver. Livsmedel, färsk fisk, nybakat bröd, skärgårdsslöjd och ofta lokalt odlade grönsaker. Vi vill med vårt breda sortiment och vår geografiska spridning att du ska få en trevlig och bekymmersfri tillvaro i Stockholms skärgård. Många av oss har bensin, gasol, är ombud för apotek och systembolag. Vissa av oss hyr även ut cyklar, kanoter och rum. Ring gärna din butik för sortiment och beställningar!

Samarbetspartners för en levande skärgård

Veterinär Clarence Kvarns mottagning flyttar ut till skärgården på sommaren. Vid Gräddö brygga ligger veterinärbåten en dag i veckan.

Djurens egen »skärgårdsdoktor«

Det ligger en båt med stor banderoll med ordet »Veterinär« på, vid Gräddö ångbåtsbrygga på Rådmansö. Här tar Clarence Kvat emot sina fyrbenta patienter en dag i veckan, mitt i semestertider.

TEXT: Josefin Ekberg FOTO: Roine Karlsson

I vanliga fall har veterinär Clarence Kvat sin mottagning i Knivsta. Men på sommaren flyttar han ut till sitt ställe på ön Enskär i Norrtäljes skärgård. Han är egentligen pensionär men jobbar ändå. Även under semestern. Hans specialområde är »kardiologi«, expert på hjärtat.

Jag köpte båten i vintras och såg genast att den kan fungera bra som mottagning, säger han.

Ombord finns olika apparater för alla undersökningarna. Det tas bland annat EKG och ultraljud, i datorn har han nödvändiga program med kurvor och diagram. Ibland har Clarence hjälp av en praktikant men just idag är han själv.

– Patienter som jag i vanliga fall sköter om i Knivsta får nu komma hit istället. Till mig, säger Clarence.

»Patienterna« brukar vara hundar, katter och hästar. Snart, klockan 13, ska det komma en valp, Dante åtta veckor som har ett blåsljud att kolla upp. Springer spanielvalpen är tingad och kommer med sin uppfödare Åsa Dahlbom. Det är första gången hon besöker Gräddö, så det blir en upplevelse. Hon och valpen har åkt långt, ända från Enhörna två timmar bort.

Clarence börjar med att titta på Dan-tes slemhinnor, sen känner han på hjärtat för att undersöka om det är förstorat. Han lyssnar med stetoskop på hjärtat och lungorna. Han har ett elektroniskt stetoskop kopplat till datorn. Moderna

Första patienten för idag är valpen Dante.

Uppfödaren Åsa Dahlbom är glad att det inte var något fel på valpen Dante. Hans blåsljud kommer att växa bort.

»Valpen får diagnosen »fysiologiskt blåsljud«. Med lättat hjärta kan Dante och Åsa lämna veterinärbåten. Valpen skötte sig galant utan protester. Han var lugn och trygg i veterinärens vana händer.»

hjälpmedel. Vi får lov att vara tysta under undersökningen. Det enda som hörs är måsarna som skrånar. Clarence mäter blåsljudet och noterar siffran 0,14. Som tydligt inte är ett alarmerande värde.

– Det ser lovande ut, blåsljudet växer bort, säger han.

Sen kollar han för säkerhets skull blodflödet också. Aortan ser bra ut.

– Det är inget fel på han. Inget hjärtfel, konstaterar Clarence och skriver ut ett intyg. Valpen får diagnosen »fysiologiskt

blåsljud«. Med lättat hjärta kan Dante och Åsa lämna veterinärbåten. Valpen skötte sig galant utan protester. Han var lugn och trygg i veterinärens vana händer.

Ibland akuta fall

Clarence är legitimerad veterinär professor och arbetar även som konsult hos Djurakuten vid Odenplan i Stockholm. Ibland kan han hjälpa sina kollegor och ta emot något akut fall ombord på sin båt m/s Isla. Men de flesta har bokat sin tid

i förväg. Mellan klockan 08.15 och 09.00 har Clarence telefontid. Idag har han fyra inbokade patienter.

Nästa hund för undersökning kommer klockan 15. Det är ett återbesök. Under tiden som Clarence väntar hinner han gå till Gräddö bryggcafé tre meter från båten för att beställa en kaffe med tilltugg. Han måste ha en av världens finaste arbetsplatser. Särskilt en vacker sommardag som denna. Med havsutsikt i tre väderstreck. Inte illa. En läkande plats att vara på. 🐾

Eldbutiken Norrtälje

GENERÖS VÄRME ÅRET RUNT.

INSTALLERAT OCH KLART!
Vi är med. Hela vägen.

Låter du vem som helst installera din nya eldstad?
Det gör inte vi.

CERTIFIERAD
ELDSTADSINSTALLATÖR

Eldbutiken Norrtälje Storstensvägen 6 (bredvid Byggmax) | tel 0176-142 00 | norrtalje@eldbutiken.se
 Öppettider: Mån-Tors 10-18, Fre 10-17 samt Lör 11-14 Stängt lördagar juni-juli-augusti. www.eldbutiken.se

Norrtälje »Roslagens huvudstad«

Namnet Norrtälje skrevs 1298 i Telgium samt 1409 Norra Tælgha. Detta har i doktrinen ansetts stå för ett med tälja besläktat namn på inbyggare: »deras som bor vid inskärningen«, med vilket avses »vid den långa viken«. Mitt igenom staden flyter Norrtäljeån. I hamnen ligger ångbåten S/S Norrtälje sedan 28 juli 1968. Båten levererades år 1900 och har trafikerat ett flertal sträckor bland annat till Åland. Idag är ångbåten en restaurang.

Visste du att Pensionat Granparken, Hotell Roslagen och Lilla Torget har varit inspelningsplatser för filmen »Ha ett underbart liv«?

Åtellet - hotellet vid ån

ÅTELLET 0176-700 450
www.atellet.se
 SJÖTULLSGATAN 10, NORRTÄLJE

#atellennorrtalje
facebook.com/atellet

Pia Almqvist
 Certifierad Interiör

0708-11 86 56
pia@indoor-tylingdesign.se

INDOOR STYLING & DESIGN

SVERIGES NATURLIGASTE FRISKVÅRDSPOJEKT

Enkelt sätt att få motion
 Upptäck nya och vackra platser
www.orientering.se/hittaut/norrtalje

Information om Hittaut Norrtälje
 Du letar checkpoints i din omgivning. Registrera dem och ha chans att vinna fina priser. Allt är gratis. Pågår 27 mars till 30 september.
www.orientering.se/hittaut/norrtalje
norrtalje@hittaut.nu

JANSSONS MARKISER

Allt i solskydd

Markiser Rullgardiner Persienner

Kontakta oss gärna för gratis måttagning!

Esplanaden 14, 761 45 Norrtälje
 0176-177 95 info@janssonsmarkiser.com
www.janssonsmarkiser.com

NAMN: Oskar Kihlberg
ÅLDER: 58 år
YRKE: Äventyrare, fotograf, föreläsare
BOR: Saltsjöbaden, Nacka
SEMESTERNÖJE: Segling med familjen i den egna båten i Stockholms skärgård.
BÄST: Att bli pappa.
ÅNGRAR MEST: Inget.
MER INFO: kihlberg.se

» Som 18-åring jobbade han inom långvården och fick ofta höra att patienterna »ångrade det de inte gjort«. Detta fick honom att tänka till. Han skulle inte ångra något han inte gjort i sitt liv!«

En pojkdrom som yrke

Äventyren Oskar Kihlberg har sett och upplevt många spännande platser runtom på jorden och gjort sina intressen att klättra, paddla, cykla, ro och segla till sitt jobb. För att inte ångra det han inte gjorde vid livets slutskede. När det är för sent.

TEXT: Hans Brandt

Barnen dinglar med benen vid Waxholmsbåtsbryggan på Ytteröra. Vad skall de göra när de blir stora? De ser ett fartyg långt borta i horisonten. Att vara kapten måste ju vara intressant, men ofta borta länge från familjen. Ett stort flygplan ses på himlen. Så spännande, men man ser ju ingenting så högt över jorden. Då kommer en roddbåt förbi. Så perfekt, närkontakt med alla elementen, inga bränslekostnader och tyst. Men, pojken hade också hört talas om »äventyrare«, men vad gör de?

En av pojkarna på bryggan kunde ha varit Oskar Kihlberg som har gjort äventyr till intresse och födkrok i cirka 40 år med klättring, dykning, segling, rodd, kajak och SUP (Stand Up Paddling). Han har med åren också arrangerat resor till udda resmål och på så sätt fått stora insikter. Några exempel på hans äventyr: 1984 cykling från Rom till Stockholm, 1987 och 1988 klättringar i Peru och Alaska, 5.934 meter över havet, 1989 och 1990 på Mount Everest.

Åren mellan 1990 – 2019 var Oskar diverse ledare för klätterexpeditioner i Pakistan, på Kilimanjaro sju gånger, i Marocko samt på Kebnekaise i Sverige otaliga gånger. Under denna period har han också cyklat »världens tuffaste mountainbiketävling« på Costa Rica. Han har cyklat enhjuling mellan Stockholm och Enköping, varit expeditionsledare i tv-programmet »Mot alla odds«,

FOTO: PRESSBILD

rott från Stockholm till Åbo, seglat över Atlanten och deltagit i flera segeltävlingar samt vithajexpedition i Sydafrika och paddlat SUP vintern 2021 från Landsort till Arholma. Och många fler äventyr.

Tar för sig av livet

Oskar växte upp i Saltsjöbaden utanför Stockholm med en pappa som var professor i kemi och mamma som var bibliotekarie samt tre syskon. Han utbildade sig inom filmvetenskap, navigation och dykning. Som 18-åring jobbade han inom långvården och fick ofta höra att patienterna »ångrade det de inte gjort«. Detta fick honom att tänka till. Han

skulle inte ångra något han inte gjort i sitt liv!

Hur gick det då för den lille pojken som ville bli roddare? Han bor fortfarande i skärgården och stortrivs. Ärligen gör han långa roddturer och är än idag kompis med Oskar. De övriga bryggkompisarna jobbar nu med »vanliga« jobb och trivs med det, och kommer naturligtvis på besök.

Oskar engagerade sig också i en ideell förening, »Rena Mälaren« som dyker och plockar upp miljöfarliga föremål från sjön. Full av vilja och nyfikenhet fortsatte Oskar sin karriär och sitter då och då fortfarande med dinglande ben på bryggan och fantiserar.

–Jag rekommenderar gärna ungdomar att bli »äventyrare« om de verkligen känner för det, men tänk också på att behandla planeten med försiktighet, säger han.

Oskar pratade på ålderns höst med en hög bankman som såg fram emot att kunna segla när han blivit pensionär, varvid Oskar konstaterade att han redan hade seglat och varit i bergen i hela sitt liv och trivs med det.

»Om man har en stark vilja och rätt attityd så kan man komma långt. Om man dessutom får en grupp att samarbeta, då kan man komma hur långt som helst« som Oskar sa i sitt »Sommarprat« i P1. 🐦

Fakta:

Träd ympade på vildstam uppnår hög ålder. Det finns belegg för att människan har ympat äppelträd i åtminstone 2 000 år. Äppelträdetts ved passar bra till träsniderier. Det är hårt och segt med fin yta. Äpplen har länge ansetts vara nyttiga för hälsan, vi har talesättet Ett äpple om dagen håller doktorn borta. Äpplen, framförallt skalet innehåller flavonoider, kalium och rikligt med c-vitamin.

Kuriosa: Landskapen i Sverige har tilldelats varsin äppelsort. Landskapsäpplet i Uppland är Bergius och i Södermanland Åkerö.

Från Evas äpple till Kristinas

Äpplet är en älskad frukt. Till cider och äppelpaj eller direkt från trädet. Läskande, syrligt och nyttigt. Äpplet förekommer i flera berättelser, från bibeln till Snövit och Utvandrarerna. Vi har odlade äppelträd i trädgårdar och vildapel som växer fritt i skogen.

TEXT O. ILLUSTRATION: Misse Ljungström

Vi möter äpplet redan i Bibelns skapelseberättelse. Äpplet känns bekant och gör det enkelt för oss att verkligen tro att det var ett äpple Eva plockade från Kunskapens träd och bjöd Adam på. I själva verket har man förstås ingen aning om vilken frukt Kunskapens träd bar. Det var medeltidens och renässansens kristna konstnärer som började avbilda frukten som ett äpple. Äpplet var ju redan då en välkänd, vällmakande och populär frukt.

Varifrån äpplet ursprungligen kommer är svårt att bestämma eftersom vildapeln, som nu växer fritt i hela Europa, förmodligen tidigt redan i förhistorisk tid använts i viss odling och bytts mellan människor. Vad vore världen utan äpplen? Det är nog svårt att tänka sig Snövit, Wilhelm Tell eller Isac Newton utan äpplen...

Vildapeln heter »*Malus sylvestris*« på latin. Och vårt odlade äppelträd, trädgårdsapeln heter »*Malus domestica*«. Namnet »Sylvestris« berättar att den växer i skogen och namnet »Domestica« att den växer vid hus, det vill säga att den är tämjd och odlad. Båda aplarna hör till familjen rosväxter, vilket man gärna tar till sig när träden står i blom och doftar ljuvligt. Men för att återvända till Edens lustgård och Bibeln finns det ytterligare en anledning till att Eva bjuder Adam just ett äpple. I de första bibelöversättningarna på latin användes ordet »Malus«

om Kunskapens träd; det träd som ägde kunskapen om gott och ont. Och »Malus« betyder både äpple och ond/dålig på latin.

Vildapel till cider

Äppelträd kan bli både stora och gamla. Det odlade upp till 12 meter högt om det får växa fritt, vildapeln kanske omkring åtta-tio meter. I södra Sverige finns äppelträd som är drygt 100 år, men vanligare är att de blir 40-50 år gamla. Hur användbart vårt vanliga odlade äpple är vet vi sedan späd ålder, då vi vande oss vid smaken av äppelmos och äppelsaft. Vad som är lite mer okänt är att även vildapeln använts sedan urminnes tider. Förr som skivad och torkad vinterföda, men även idag då engelsmännen gör ansenliga volymer cider av vilda äpplen.

Det finns flera tusen äppelsorter i världen. I Sverige drygt 200. Till de äldsta sorterna här hör Gravensteiner, Cox Orange, Sävtaholm, Åkerö och Signe Tillisch, varav flera av dem kommit hit under 1700-talet. Och ständigt tas nya härdiga sorter fram med namn som inspirerats av sin tid. Mio är ett av dem, efter Astrid Lindgrens Mio min Mio. Att äpplet är vår allra populäraste frukt vittnar litteraturen om. Den tyske romantikern Friedrich Schiller kunde inte skriva utan att låta sig berusas av doften av ruttnande äpplen som han hade i sin skrivbordslåda och Agatha Christie åt mängder av äpplen när hon låg i sitt badkar och funderade ut hemska intriger till sina deckare.

Många av oss har läst Vilhelm Mobergs Utvandrarserie och kommer ihåg den efterlängtdade astrakankärna Kristina fick skickad till sig från hemlandet. I musikalen Kristina från Duvemåla saknar hon sin astrakan i refrängen: »Bortom denna nya värld som såg dig födas, min vän, där blommar äpplena än. Bortom en vid ocean där står min astrakan.« När hon efter sitt sista missfall ligger på sin dödsbädd kommer Karl-Oskar med det första äpplet från det träd hon drivit upp ur kärnan och vårdat ömt. Hon dör lycklig i vetskapen om att hennes egna äpplen är mogna. »Jag är hemma«, viskar hon svagt i Karl-Oskars famn. 🐉

»Vad vore världen utan äpplen? Det är nog svårt att tänka sig Snövit, Wilhelm Tell eller Isac Newton utan äpplen...«

Välkommen till Vaddö!

ICA VÄDDÖ
Supermarket 0176-77880

Vaddö Båtcenter – Din båtpartner!
Fullserviceverkstad **Säljer, köper och byter.**
och vinterförvaring Nya och begagnade båtar & motorer.

Facebook Instagram
@vaddobatcenter

Vaddö Båtcenter
Välkommen in i vår butik!
kontakt@vaddobatcenter.se | 0176-503 44 | vaddobatcenter.se

Vaddö »Här trivs man«

Vaddö (Waddö) är den norra delen av en ö i norra Roslagen (i Norrtälje kommun) och ligger cirka 10 mil norr om Stockholm. Vaddö räknas tillsammans med den södra delen av ön, som går under namnet Björkö, som Sveriges till storleken sjunde största ö. I söder övergår Vaddö till Barnens Ö och Björkö och i norr finns broförbindelse till Fogdö och Singö. Från Grisslehamn går färjor till och från Åland. Ön har cirka 3 000 permanentbostäder och drygt 8 000 fritidshus. Näringslivet på ön är beroende av sommarturismen. Många hantverkare arbetar som egna företagare.

Handla endast på ön!

Sveriges äldsta handelsbod med anor från 1867

**Pensionärsrabatt 10 % fredagar
vid köp för minst 500 kr**

Öppet vecka 25-32 varje dag kl 9-20
Välkomna!

ICA NÄRA BAROMETERN
Simpnäs vägen 560, 764 92 Vaddö
tel: 072-164 03 30

ROSLAGENS SJÖFARTSMUSEUM

Sveriges största privata sjöfartsmuseum
med rika samlingar från Roslagens sjöfart under gångna tider.
Vi driver även museifilialen Lars Matts Eriks sjöbod i Grisslehamn.
För sjöbodens öppettider se hemsidan.

ÖPPETTIDER:
1 juni – 31 augusti kl. 10.00 – 16.00
Extra öppethållande för förbokade grupper.
Tipspromenad för barnen. Kaffeservering.

Telefon: 0175-502 59
E-post: info@sjofartsmuseet.se
www.sjofartsmuseet.se
Gåsviksvägen 47, Älmsta Vaddö

Simpnäs hamn med utsikt över Ålands hav
Vi serverar god välagad thaimat,
à la carte & take away.
Öppet hela sommaren, helgöppet vår och höst.

0176-525 12
www.sirpercys.se

Erik »Kulan« Wennberg och hans fru Agneta hämtade barkassen i Norrtälje 2012.

FOTO: ROINE KARLSSON

FOTO: SJÖHISTORISKA MUSEET

Folkets fritidsbåtar

I sommar visas utställningen »Folkhemmets fritidsbåtar« på Sjöhistoriska museet på Djurgården i Stockholm. Dagligen klockan 11 med begränsat antal platser. Visningen tar 25 minuter och speglar fritidsbåtskulturen i landet från 1700-talet till idag. Hör om bland annat Campingbåten, IF-båten och Folkbåten. Utställningen pågår till 3 september och är ett samarbete med Svenska Kryssarklubben som i år fyller 100 år. Och Sjöhistoriska museet firar 85 år.

Blidöbåten Dusse i storfilm

Blidöparet Agneta och Erik »Kulan« Wennberg har lånat ut sin båt Dusse byggd 1850 till inspelningarna av en storfilm om Stormskärs-Maja på Åland. Det är en barkass (större skeppsbåt som följer med ett örlogsfartyg) som ursprungligen tillhört kungliga flottan. Paret Wennberg förbarmade sig över båten för drygt tio år sedan, då den låg i Norrtälje hamn och förföll.

Club Car

Det naturliga valet!

Vi på Epton Trading har 40 års erfarenhet av att bygga, leverera och serva elbilar, både nya och begagnade. Vi bryr oss om kvalitet, miljö och nöjda kunder.

Epton Trading AB

08-10 82 83 | info@epton.se | www.epton.se

M/S Flora används flitigt och kör om somrarna dagsturer från Nynäshamn till Trosa.

I Dragets Kanal kommer man nära naturen.

En promenad längs Trosaån är ett måste.

Med ångslupen Flora till Trosa

På sommaren kan man göra en dagstur med den gamla träbåten M/S Flora från Nynäshamn till Trosa. Där kapten Kåre Eksell guidar oss genom Dragets kanal och förbi Tottnäsbron. I småstaden Trosa hinner vi med lunch, glass och en promenad längs Trosaån.

TEXT O. FOTO: Hélène Lundgren

Det doftar rökt fisk när jag går förbi Nynäs Rökeri på väg ner till hamnen i Nynäshamn. Här ligger den vackra gamla ångslupen M/S Flora förtöjd, nyligen firade båten 50 år vid Fiskehamnskajen i Nynäshamn. Träbåten byggdes 1897 i Kristinehamn och är kulturmärkt av Sjöhistoriska museet.

M/S Flora har varit med om en hel del. I början av förra seklet kolliderade hon med en ubåt och hon har varit med i flera filminspelningar, berättar Kåre Eksell.

Vi tuffar sakta ut från hamnen och ser Bedarö på vår vänstra sida och Nynäs havsbad på vår högra. Snart kommer vi fram till Dragets kanal som började byggas 1850. Flora får precis plats i den riktigt smala kanalen. På Gustav III:s tid fick en oxe gå före och bogsera båtarna genom gyttnan i sundet, och i mitten av 1800-talet muddrades sundet. Den ena sidan av Dragets kanal stensattes så att det gick att dra båtarna genom kanalen som var två och en halv meter djup. På andra sidan kanalen åker vi längs Svärdsö, Öknö, Torö till Tottnäsbron som öppnas genom att svängas åt sidan så att båten kan åka förbi bron.

Lots började med båtturerna

För 50 år sen köpte mästarlotsen på Landsort, Sven Björkqvist båten Flora, och det var han som introducerade sommarturer med båt till Trosa. Yrkesfiskaren Kåre Eksell köpte Flora 2010. Han

har kört lotsbåt, varit skeppare på olika bogserbåtar samt arbetat på Östersjöns trälare och stora fiskebåtar under 20 års tid. Han har också lagt ner mycket tid på att att renovera Flora.

Lägger man under tusen timmar om året på båten så fuskar man. Senaste vintern har Flora tillbringat på Muskövarvet för renovering, och jag hoppas verkligen att hon kan leva vidare, säger Kåre.

Vi börjar närma oss Trosa som kallas för »Världens ände« och Kåre lägger till nere vid hamnen i början av ån.

»Trosa - Världens ände« syftar på att det bara fanns en enda väg hit. En annan version var att kungen inte hittade sina handskar. Värden hade tydligen satt sig på handskarna och då uppkom namnet »Trosa - Världens ände«, berättar Kåre.

Det är dags för lunch och vi vandrar längs Trosaån på väg till restaurangen Fina Fischen som serverar goda fisk- och skaldjursrätter. Efter lunch får man inte missa att ta en glass hos Bomans glassbod nere vid ån. Flora ligger kvar i hamnen ett tag och det finns tid för en liten pro-

I 50 år har Flora gjort utflykter från Nynäshamn.

menad längs Trosaån där många båtar ligger ankrade. Trosa är en helt underbart charmig liten småstad med fina trähus och blommande trädgårdar översvallade med rosor och stockrosor. Efter promenaden är det dags för oss att återvända till M/S Flora för fridfull båttur tillbaka till Nynäshamn. 🐦

Info:

Från slutet av juni till augusti kör Kåre dagsturer till Trosa från Nynäshamn. Flora kan även bokas för privata event med egen mat eller mat från lokala krogar. Se mer på www.msflora.se.

»M/S Flora har varit med om en hel del. I början av förra seklet kolliderade hon med en ubåt och hon har varit med i flera filminspelningar.«

Norra båtlinjen

Blidösund

Sunnan

FOTO: ROINE KARLSSON

TIPS PÅ FLER BÅTUTFLYKTER (FRÅN NORR TILL SÖDER):

Öar & Hav har guideade båtutflykter från Hållnäs halvön till Björns skärgård, www.oarohavnaturguidninghallnas.se

Fågelsundsfisk kör båtturer från Hållnäs till bland annat fyrplatsen Björn, www.fagelsundsfisk.se

Örskärs Fyr kör taxibåt från Örskärssund på norra Gräsö ut till Örskär, www.orskarsfyr.se

Sundsvedens båt Josefina har guideade fisketurer i Östhammars skärgård, www.sundsvedenturist.se

Gräsörävarna erbjuder två timmars rundturer i Öregrundsskärgård, www.grasoravarna.se

Galej partybåt kör charterturer i Roslagens norra skärgård från Öregrund, www.galej.nu

Norra båtlinjen går tur och retur från Norrtälje till Arholma via Gräddö och Lidö, www.visitroslagen.se

Nord/sydlinjen trafikerar många öar mellan Norrtälje och Nynäshamn från norr till söder och tillbaka, www.waxholmsbolaget.se

Per Eliassons Sjö & Skogstjänst kör dagsutflykter till Roslagens ytterskärgård med öar som Svenska Högarna, Fredlarna, Skarv, Röder med flera, www.per-eliasson.se

Ängsölinjen har dagsturer från Furusund till nationalparken Ängsö, www.gulabaten.se

Sandkilen Helmi kör olika dagsutflykter från Lidö, www.helmi.se

Roslagens Sjötrafik arrangerar kryssningar till Sandhamn och Roslagens skärgård, www.roslagenssjotrafik.se

Linjett Charter hyr ut segelbåtar med eller utan skeppare, www.linjettcharter.se

Föreningen Stridsbåt 90 erbjuder dagsutflykter till bland annat Söderarm, Siaröfortet, Gålö och en tvådagars militärhistorisk rundtur i Norrtälje skärgård, www.stridsbat90.se

Roslagsevent kör turer med Gladan och RIB-båt till Söderarm och Roslagens skärgård, hemmahamn Norrtälje, www.roslagsevent.se

Waxholmsbolaget trafikerar ett stort antal öar från Arholma i norr till Landsort i söder, www.waxholmsbolaget.se

Blidösundsbolaget kör fredagsturer från Stockholm till Norrtälje, samt olika dagsutflykter i Roslagen och Stockholms skärgård, www.blidosundsbolaget.se

Strömma kanalbolaget erbjuder dagsutflykter i Mälaren och Stockholms skärgård, stromma.se

Briggen Tre Kronor seglar dagsturer runt om i Stockholms skärgård, www.trekronor.se

Solnaskutan t/s Constantia seglar bland annat i Stockholms skärgård, Nynäshamn och till St Annas skärgård, www.constantia.se

Vedjakten Sofia Linnea erbjuder seglingar för medlemmar, www.sofialinnea.se

Out har chartade seglingsturer i Stockholms skärgård, hemmahamn i Vaxholm, www.out.se

Öppet Hav kör bland annat RIB-båtar i Stockholms skärgård, www.oppethav.se

Ängsholmen rederi kör kryssningar med m/s Tranan och m/s Rödlöga i Stockholms skärgård, www.angsholmen.se

Gustavus Taxibåtar & Event kör privata rundturer från Stockholm, www.gustafstaxibat.se

Hahn Yacht Charter har charterturer med exklusiva upplevelser i Stockholms skärgård, www.hahnyachtcharter.com

Stavsnäs Båttaxi kör turer till Sandhamn, Nämndö och Bullerö, utgår från Stavsnäs, www.battaxi.se

Kymendö Service kör båttaxi från Dalarö till Kymendö, www.kymendo.se

Dalarö Sjötransporter kör turer till Huvudskär tordagar och söndagar, www.dalartosjotransporter.se

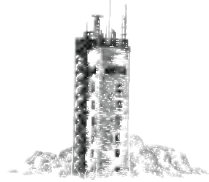
Segelfartyget s/v Ariel erbjuder dagsutflykter från Dalarö, www.segelfartyget-ariel.se

Synapsen erbjuder guideade segelbåtturer från Nynäshamn, www.skargard.eu

Sandöresor trafikerar Gotska Sandön från Nynäshamn, www.sandoresor.se

Apelago kör båtturer från Trosa till Krämö och Askö i Trosa skärgård, www.apelago.se

LOTSTORNET

LOGI & RESTAURANG SVEDTILJAS

LANDSORT - SVERIGES ÄLDSTA FYR - VACKER
NATUR - LOGI - RESTAURANG - KALLA KRIGET

www.g-mo.se - info@g-mo.se - 070 219 90 90
eller följ oss på Facebook - Instagram

Välkommen till

Fjärdlångs vandrarhem

enkelt boende i en underbar miljö!

0735-955 303 08-501 560 92

www.fjardlang.com

ARHOLMA NORD

0176 560 40 | info@arholmanord.se | www.arholmanord.se

VI HAR HAVET SOM VÅR NÄRMSTA GRANNE

BOENDE | ÄVENTYR | RESTAURANG | BATTERI ARHOLMA

LANDSORTS VANDRARHEM

Bara en dryg timmes resa från
Stockholm hittar du en unik och
storslagen miljö i den allra
yttersta skärgården.

Landsorts Vandrarhem ligger
vackert nedanför Landsorts fyr
på öns södra udde.

28 bäddar fördelade på olika
hus, alla hus har kök, altan,
dusch, toalett och ett hus har
bastu. Hyr hela huset eller per
bädd.

Gemensamhetslokal upp till
cirka 50 personer.

www.landsortsvandrarhem.se info@landsortsvandrarhem.se 073 231 90 01

SANDHAMNS VÄRDSHUS

Etabl. 1672

08-571 530 51

www.sandhamns-vardshus.se

Villa Dagmar

FURUSUND

Anno 1884
Vackra rum i
historisk miljö

Välkomna!

070-757 57 46
facebook.com/villadagmar
villadagmar.se

SANDHAMN SEGLARHOTELL

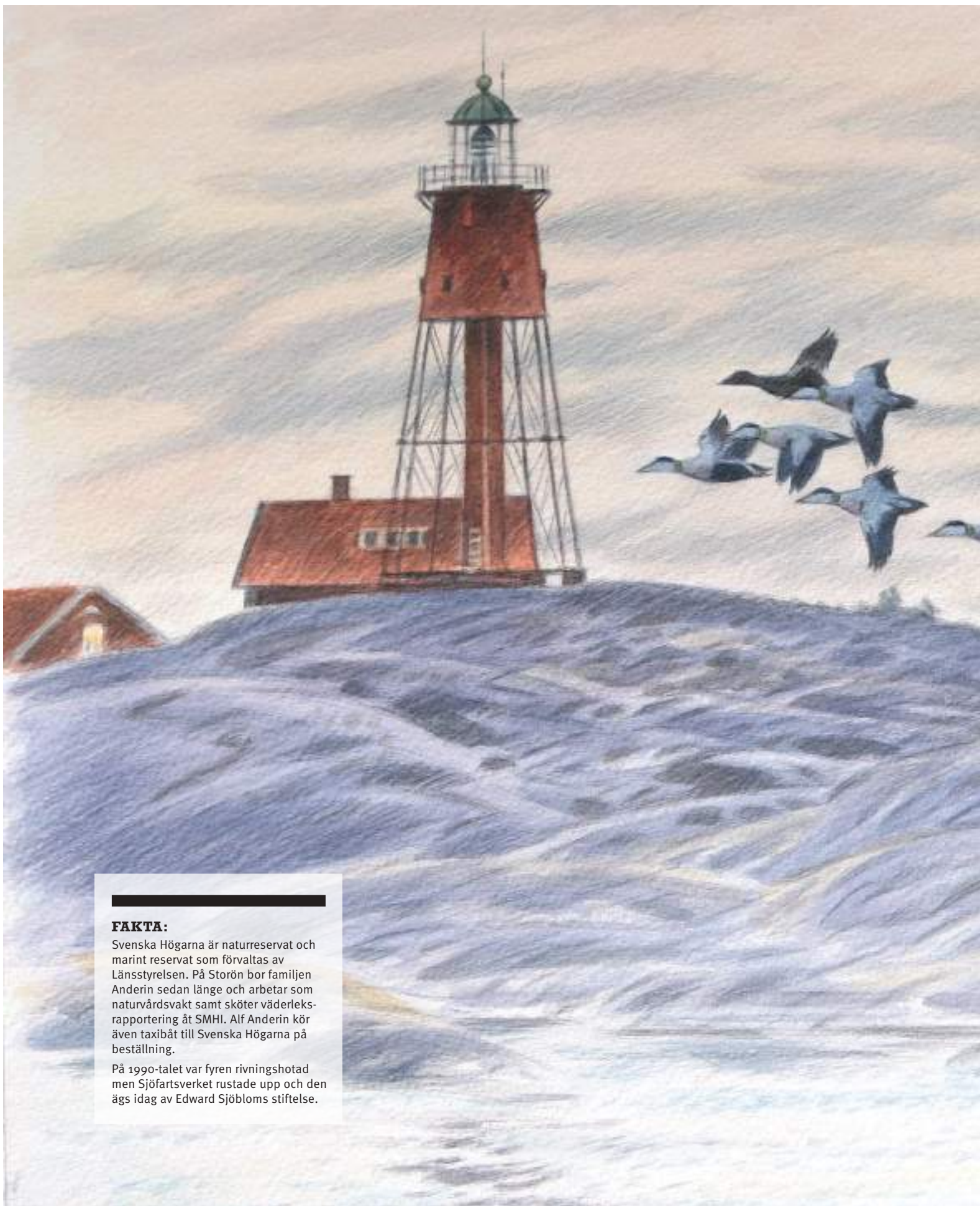
Öppet varje dag året om

Sandhamn är en plats för stora upplevelser nära
naturen och havet. En mötesplats där du bor i en
modern och avslappnad miljö med god mat,
musik, fest, umgänge och aktiviteter.

Varmt välkomna i sommar,
eller när som helst på året!

www.sandhamn.com +468 574 504 00

FAKTA:

Svenska Högarna är naturreservat och marint reservat som förvaltas av Länsstyrelsen. På Storön bor familjen Anderin sedan länge och arbetar som naturvårdsvakt samt sköter väderleksrapportering åt SMHI. Alf Anderin kör även taxibåt till Svenska Högarna på beställning.

På 1990-talet var fyren rivningshotad men Sjöfartsverket rustade upp och den ägs idag av Edward Sjöbloms stiftelse.

Fyren där solen skiner

På Svenska Högarna skiner nästan alltid solen och här står Stockholms skärgårds enda Heidenstamfyr. Ögruppen har också landets största marina reservat, ett rikt fågelliv och en artrik flora.

TEXT: Josefin Ekberg **ILLUSTRATION:** Lars Holm

*Josefin Ekberg - 23
Vikarviken, Svenska Högarna
Stockholm, 2024*

Jag hade varit nyfiken på Svenska Högarna ett bra tag och äntligen blev det av att vi bokade en resa. Mitt sällskap fotograf Roine Karlsson hade varit där många gånger och inventerat fågel. Men för mig var det en speciell upplevelse att komma så långt österut i vår skärgård. Man hade ju hört talas om Svenska Högarna, med sin järnfyr ritad av ingenjör Heidenstam. Och att det finns mycket fågel. Samt att det oftast är solsken enligt väderrapporten. Vissa år har Högarna haft flest soltimmar i landet och spöar konkurrenterna Piteå och Gotland.

Vi har bokat en dagstur med båten Albert från Refsnäs brygga på Rådmansö. Solen skiner och Per Eliasson är vår skeppare. Han har kört båtturer till ytterskärgårdarna i många år. Vi skyndar oss upp till flybridge och får sällskap av ett annat par. Fler får inte plats. Härifrån har man bästa utsikten. Ibland ropar vår kapten till oss att där kan ni se säl eller havsörn eller skarv. Är man förutseende nog har man tagit med egen kikare. Det har vi.

Efter en lång ljuvlig färd genom olika övärldar är vi framme till slut. Och kan kliva iland på den karga ön som heter Storön. Vi ser genast den röda fyren och alla faluröda hus och bodar. Klippor och lågväxande snår så långt ögat kan nå. Vi får syn på flera svärter med ungar. Och vigg. Alla passagerare sprider ut sig åt varsitt håll med sina medhavda matsäckar. Vi hittar en lugn plats för oss själva vid en liten vik. Plössligt får vi se något som simmar. En orm. Vi följer den med blicken för att vara beredda att dra om den kommer för nära. Det är lugnt. Vi får vara ifred.

Med glada magar går vi på upptäcksfärd. Mot kyrkogården, labyrinten, trojaborgen, fyren och »Jättegubbens byxor«, som de två urholkade jättegrytorna kallas. Vi behöver inte leta så länge. Skyltar, stigar och spänger visar vägen. Det är inte alltför långt att gå. På marken växer kråkbärsris, ljung och låga enbuskar. Floran är artrik. Man kan bland annat hitta gyllenbjörnbär och hjortron. Mums.

Fågellivet är som sagt rikt likaså. Med tordmule och tobisgrissla, kustlabb, ros-karl, rödbena, ejder och de flesta i skärgården förekommande sjöfåglar. Sen har

Havsörnen, vår största rovfågel trivs också på Svenska Högarna.

vi all fågel som rastar här vår och höst. Sedan snart 50 år har ornitolog Bill Douhan ringmärkt fåglar här. Sällsynta besök har skett av bland annat sommargylling, glasögonflugsnappare och rostskogstrast. Rikt och unikt är också det marina djurlivet med friska blåmusselrev, alg- och tångbälten.

Isolerad ö

Svenska Högarna ligger så långt från fastlandet man kan komma i Stockholms skärgård. Kanske är det därför arkipelagen är förskonad från miljögifter som den tycks vara. För något år sedan invigdes det marina naturreservatet. Rikets största och området omfattar hela 61 000 hektar.

På väg till fyren går vi förbi en liten informationsbod med fotografier och utställning om Svenska Högarnas historia. Fyren byggdes 1874 och då flyttade fyrapersonal ut. Ön har haft bofast befolkning sedan dess. Det här är landets mest ensligt belägna och bebodda ö. Hit går inga reguljära båtturer. För att bo här ute behöver man bunkra matvaror så man klarar sig ett bra tag. Förr levde fyrfolket

på fiske, säljakt och egenodlad potatis. Blev de tvungna att fara iland kunde det ske med livet som insats. Från början var arkipelagen ett fiskeskärsläge. Men 1793 byggdes en lotsstation som bemannades med lotsar från öarna Rödlöga och Kudoxa. Mellan 1890-1898 fanns även lotsbarnskola på ön för både lots- och fyrapersonalens barn.

Vi har vår egen »lots« ombord på Albert. Per Eliasson. Han har varit här många gånger och kan alla grynnor, vilket känns tryggt när det efter ett par timmar på ön är dags för hemfärd. Det har börjat blåsa upp och Per väljer den lugnaste leden, innan det blir öppet hav och vi får gilla läget att det guppar lite. Vi har ju haft en underbar dag så vad gör väl det. Vi känner oss lyckligt lottade som lyckats komma med på resan, som snabbt brukar bli fullbokad. Det är få förutnat att ta sig ut till Svenska Högarna, särskilt för alla som inte har egen fritidsbåt. 🐦

Kuriosa:

- En kyrkklocka som kommer från Svenska Högarna sitter idag på rådhuset i Norrtälje.

NATURSKILDREAREN

LARS HOLM

SKISSER

15-30 juli 2023 11-17 alla dagar

Hemmavisning: Utanåvägen 41, Väddö

Välkomna!

Se även facebook.com/lars-holm-naturskildrare, larsholm.eu

Sponsorer: [magasinskärgård](https://magasinskargard.se), ICA NÄRA BAROMETERN

Sommargästen flög till Rödlöga

Blidökonstnären Erik »Kulan« Wennberg minns barndomens ljuva somrar på ön Rödlöga. Hans oljemålningar fungerar som en dagbok. Med motiv fulla av minnen. Här har han förevigat den gången när ett sjöflygplan landade med en sommargäst.

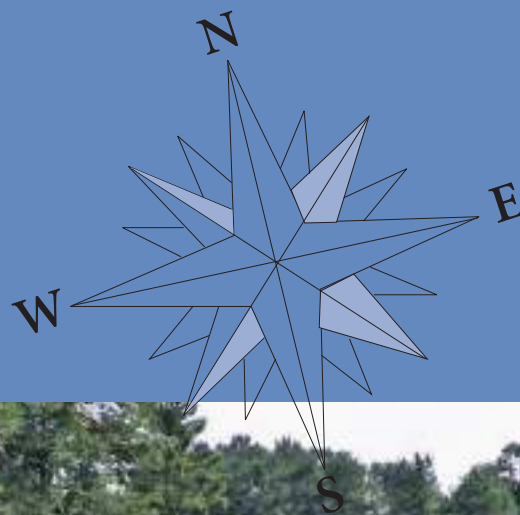
»Nu är det nya tider, nu kommer badjävlar med flygmaskin«, utbrast Rödlögas kände handlare och skärgårdsprofil Gösta Söderman, när en av hans sommargäster kom ut med planet från Ostermans Aero. Det här var på 1950-talet någon gång. Gösta hade kämpat för att Rödlöga skulle få både en lanthandel och Waxholmsbåtar ut till ön lång

ut i den yttre skärgården. Och lyckades mot alla odds få igenom det. Så det vanliga var att komma med båt – inte flyg.

På bilden ser vi utsikten från Byviken mot Rödlögas gamla affär med snedtak. Vid den här tiden fanns det fyra kor och en tjur på ön. Men även Göstas 36 kalkoner som Kulan ibland fick ta hand om. Vid Fingals brygga

ligger det gula flygplanet som sommargästen kom med. Vi ser också hur Kulan (som innan han blev konstnär arbetade som sotare), sotar Robert Nordlunds hus och framför ligger en sjöbod med en namnbräda från skutan »Homburgsund«.

Guiden

Här hittar du kontaktuppgifter till Marholmen.

Din Skärgårdsguide

Hjälper dig att hitta krogar, vandrarhem, spa, sjötaxi och sjöräddning. Och mycket mycket mer...

Nytta o. nöje

Antikt/hantverk

**FYRVERKET I MARINBODEN TROSA
HAMNBODARNA**
fyr@telia.com
070-576 01 26
facebook.com/marinboden

Antikt/Loppis

**VEGA ANTIKLADAN,
NYNÄSV. 3 HANINGE**
»En av Haninge kommuns
kulturhistoriska byggnader«
072-519 19 63
Vega Antikladan på Facebook
@vega.antikladan på Instagram
www.kvarngarden.se

Badtunna/Bastu

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
**SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS,
ÅKERSBERGA**
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

Bageri

ADAS KAFÉ & BAGERI, ÖSTHAMMAR
0173-129 99
www.adaskafe.se

NILSSONS BAGERI, TROSA/NYKÖPING

0156-123 94 (Trosa),
0155-212 325 (Nyköping)
www.mekkakonditori.se
KAFÉ WILMA, ÖREGRUND
0173-300 31
www.kafewilma.se

Bastu/Jacuzzi

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa
**STF LILLSVEDS VANDRARHEM,
VÄRMDÖ**, 08-541 385 30
www.lillsved.se/stfvandrarhem
SKÄRGÅRDSHOTELLET, NYNÄSHAMN
08-520 111 20
www.skargardshotellet.se

Bastuflotte

GRÄDDÖ SJÖLIV
076-793 76 17
www.graddosjoliv.se

Boende

Norra Uppland

HOTELL ADAS, ÖSTHAMMAR
0173-129 99
www.adaskafe.se
EPOKGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-302 00
www.epokgarden.se
HOTELL KLOCKARGÅRDEN, ÖREGRUND
0173-300 65
www.klockargarden.nu

LÖVSTABRUKS VÄRDShUS
0294-311 00
www.lovstabbruksvardshus.se
NORRSKEDIKA HOTELL & CAFÉ
0173-150 55
www.norrskedikahotell.se
STRANDHOTELLET, ÖREGRUND
0173-316 00
www.strandhotellet.nu
ÖRSKÅRS FYR
Boka@orskarsfyr.se
www.orskarsfyr.se

Norra skärgården

ARHOLMA NORD
0176-560 40
www.arholmanord.se
GRÄDDÖ SJÖLIV
076-793 76 17
www.graddosjoliv.se
**KAPELLSKÅRS CAMPING &
VANDRARHEM, RÅDMANSÖ**
0176-442 33
www.kapellskarscamping.se
FURUSUNDS VÄRDShUS, FURUSUND
0176-803 44
www.facebook.com/Furusund
Värdshus
HAGA GÅRD & STALL, HERRÄNG
070-611 35 52
www.hagastall.se
LIDÖ VÄRDShUS, LIDÖ
0176-404 99,
www.lidovardshus.com
MARHOLMEN, NORRTÄLJE
0771-16 17 00
www.marholmen.se
**SVEN FREDRIKSSON BED &
BREAKFAST, NORRTÄLJE**
070-209 42 43
www.svenfredriksson.com
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

ÅTELLET I NORRTÄLJE
0176-70 04 50
www.atellet.se

Mellersta skärgården

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
FÅGELBROHUS, VÄRMDÖ
08-571 419 00
www.fagelbrohus.se
GRINDA VÄRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
**STF LILLSVEDS VANDRARHEM,
VÄRMDÖ**
08-541 385 30
www.lillsved.se/stfvandrarhem
SANDHAMNS SEGLARHOTELL
08-574 504 00
www.sandhamn.com
SANDHAMNS VÄRDShUS,
08-571 530 51
www.sandhamns-wardshus.se
SANDS HOTELL & BISTRO, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se
**SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS,
ÅKERSBERGA**
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
STORA KALHOLMENS VANDRARHEM
070-337 82 45
www.storakalholmen.se
**SVARTSÖ SKÄRGÅRDSHOTELL
& VANDRARHEM, SVARTSÖ**
08-542 474 00
www.svartsonorra.se
WAXHOLMS HOTELL, VAXHOLM
08-541 301 50
www.waxholmshotell.se

VILLA PARADIS B & B, VAXHOLM

0768-676 720
www.villaparadis.se
facebook.com/villaparadis
VAXHOLMS KASTELL
08-12 00 48 70
www.kastellet.com

Södra skärgården

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa
FIRST CAMP NICKSTABADET, NYNÄSHAMN
08-520 127 80
www.firstcamp.se/nickstabadet-nynashamn
FJÄRDLÅNG VANDRARHEM
073-595 53 03
www.fjardlang.com
HÄRINGE SLOTT, VÄSTERHANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se
KÖRUNDA GOLF & KONFERENSHOTELL, ÖSMO-NYNÄSHAMN
08-520 390 30
www.korunda.se
LANDSORTS VANDRARHEM,
0732-31 90 01
www.landsortsvandrarhem.se
LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
070-219 90 90
www.g-mo.se
NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-502 604 00
www.nynashavsbad.se
ORNÖ SKÄRGÅRDSHOTELL, ORNÖ
08-501 560 04
073-650 04 11
www.ornoskargardshotell.se
NÄTTARÖ GÅRD & RESORT, NÄTTARÖ
08-520 400 30
www.nattaro.se
SKÄRGÅRDSHOTELLET, NYNÄSHAMN
08-520 111 20
www.skargardshotellet.se
TRE SMÅ RUM I TROSA
BED & BREAKFAST, TROSA
0156-121 51
www.tresmarumitrosa.se
facebook.com/tresmarumitrosa
TROSA STADSHOTELL, TROSA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
facebook.com/trosastadshotell
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se
VEGA STADSHOTELL, NYNÄSV. 8 HANINGE
»Ett charmant och prisvärt affärs/familjehotell«
08-777 22 91
www.vegastadshotell.se
SMÄDALARÖ GÅRD, DALARÖ
08-501 551 00
www.smadalarogard.se

Åland

GRANLUNDA GÅRD, JOMALA
+358 40 52 22 514,
+358 457 33 14 229
www.granlundagard.ax
KÄRINGSUND RESORT & CONFERENCE
+358 18 380 00
www.karingsund.ax

Boule

GRÄDDÖ SJÖLIV
076-793 76 17
www.graddosjoliv.se
SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

Camping

FIRST CAMP NICKSTABADET, NYNÄSHAMN
08-520 127 80
www.firstcamp.se/
nickstabadet-nynashamn
KAPELLSKÄRS CAMPING & VANDRARHEM, RÅDMANSÖ
0176-422 33
www.kapellskarscamping.se
TROSA HAVSBAD, TROSA
0156-124 94
www.trosahavsbad.se
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Cykel

FORSMARKS WÄRDShUS,
0173-501 00
www.forsmarkswardshus.se
GRINDA WÄRDShUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se
STF LILLSVEDS VANDRARHEM, VÄRMDÖ
08-541 385 30,
www.lillsved.se/stfvandrarhem
ORNÖ BÅTVARV
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se
SVARTSÖ SKÄRGÅRDSHOTELL & VANDRARHEM,
08-542 474 00
www.svartsonorra.se
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Event/charter/båttur

GALEJ PARTYBÅT, ÖREGRUND
070-626 21 31 www.galej.nu
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
LINJETTCHARTER, NORRTÄLJE
070-571 85 50
www.linjettcharter.se
SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Fiske/sportfiske

STF LILLSVEDS VANDRARHEM, VÄRMDÖ
08-541 385 30,
www.lillsved.se/stfvandrarhem

Gokart

GOKART FÖR ALLA, MALSTA
0176-22 62 62
www.gokartforalla.se

Golf

KÖRUNDA GOLF & KONFERENSHOTELL, ÖSMO-NYNÄSHAMN
08-520 390 30
www.korunda.se

Grupp & Ledarskaps-utveckling

ÄVENTYRENS Ö, ÅKERSBERGA
08-540 881 16
www.aventurens.se
facebook.com/aventurens

Gym

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?

För 600 kr per år är platsen din. Boka till:
josefin@magasinskargard.se

Gårdsbutik

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa
OSTMAKERIET, RINDÖ
070-726 60 59
www.ostmakeriet.se

Gästhamn

DALARÖ TURISTBYRÅ & GÄSTHAMN, DALARÖ
08-501 508 66,
www.dalaro.se
DJURÖNÅSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
GRINDA WÄRDShUS
08-542 494 91
www.grinda.se
GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se
LIDÖ VÄRDShUS
0176-404 99
www.lidovardshus.com
LINANÄS GÄSTHAMN, LJUSTERÖ
08-542 400 10
www.linanasgasthamn.se
NYNÄSHAMNS GÄSTHAMN
08-520 116 35
www.nynashamn.se/gasthamn
NÄTTARÖ GÄSTHAMN
073-094 98 12
www.nattaro.se
ORNÖ BÅTVARV
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanhandel.se
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Hästhottel**Åland**

GRANLUNDA GÅRD, JOMALA
+358 40 52 22 514
+358 457 33 14 229
www.granlundagard.ax

Kajak

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.com

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
STF LILLSVEDS VANDRARHEM, VÄRMDÖ,
08-541 385 30,
www.lillsved.se/stfvandrarhem

Kajak/SUP

GRINDA VÄRDHUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se
KAJAK & UTELIV, RÅDMANSÖ
0176-403 15
www.kajak-uteliv.com

Konferens

Norra Uppland

LÖVSTABRUKS VÄRDHUS
0294-311 00
www.lovstabruksvardshus.se

Norra Skärgården

ARHOLMA NORD, ARHOLMA
0176-560 40
www.arholmanord.se
GRÄDDÖ SJÖLIV
076-793 76 17
www.graddosjoliv.se
FURUSUND VÄRDHUS
0176-803 44
www.furusundvardshus.se
LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.com
RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD, GRÄDDÖ
0709-701 901
www.radmansobygdegard.se
SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com

Mellersta Skärgården

DJURÖNÅSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
FÅGELBROHUS, VÄRMDÖ
08-571 419 00
www.fagelbrohus.se
GRINDA VÄRDHUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
SANDHAMNS SEGLARHOTELL
08-574 504 00
www.sandhamn.com
SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

STF LILLSVEDS VANDRARHEM, VÄRMDÖ
08-541 385 30,
www.lillsved.se/stfvandrarhem
VAXHOLMS KASTELL, VAXHOLM
08-12 00 48 70
www.kastellet.com
ÅVENTYRENS Ö, ÅKERSBERGA
08-540 881 16
www.aventurenso.se
facebook.com/aventurenso

Södra Skärgården

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgardtrosa.se
facebook.com/bergsgardtrosa
HÄRINGE SLOTT, VÄSTERHANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se
LANDSORTS VANDRARHEM
0732-31 90 01
www.landsortsvandrarhem.se
LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
070-219 90 90
www.g-mo.se
ORNÖ SKÄRGÅRDSHOTELL, ORNÖ
08-501 560 04, 073-650 04 11
www.ornoskargardshotell.se
SMÅDALARÖ GÅRD, DALARÖ
08-501 551 00
08-501 551 35 (boka bord)
www.smadalarogard.se
TROSA STADSHOTELL, TROSA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
facebook.com/trosastadshotell
UTÖ VÄRDHUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Åland

GRANLUNDA GÅRD, JOMALA
+358 40 52 22 514,
+358 457 33 14 229
www.granlundagard.ax
KÄRINGSUND RESORT & CONFERENCE
+358 18 380 00
www.karingsund.ax

Kiosk/Servering/ Minilivs

UTÖ VÄRDHUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Krogar/cafeer

Norra Uppland

CALLES FISK, HÄLLNÄS
070-559 86 78
www.kallesfisk.nu

ADAS KAFÉ & BAGERI, ÖSTHAMMAR
0173-129 99
www.adaskafe.se
EDS HANDELSTRÄDGÅRD, ÖSTHAMMAR
0736-46 59 25
www.edstradgard.se
KAFÉ WILMA, ÖREGRUND
0173-300 31
www.kafewilma.se
LÖVSTABRUKS VÄRDHUS
0294-311 00
www.lovstabruksvardshus.se
NORRSKEDIKA HOTELL, NORRSKEDIKA
0173-150 55
www.norrskedikahotell.se

Norra skärgården

ANKARET RESTAURANG & BISTRO, ÄLMSTA
0176-520 20
www.ankaret.net
ARHOLMA NORD, ARHOLMA
0176-560 40
www.arholmanord.se
CAFÉ TRUTEN, RÖDLÖGA
0176-871 01 (sommartid)
www.rodlogaboden.se
FURUSUNDS VÄRDHUS, FURUSUND
0176-803 44
www.facebook.com/Furusund
Värdshus
LIDÖ HERRGÅRD, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.se
MARHOLMEN, NORRTÄLJE
0771-16 17 00
www.marholmen.se
LOTSVILLAN PAD THAI, SIMPNÄS-BJÖRKÖ
0176-525 12 (sommartid)
www.sirpercys.se
PIZZERIA GRÄDDÖ, GRÄDDÖ
0176-400 11
SAMSTORPS GÅRD, RÅDMANSÖ
0708-87 13 67, 070-879 69 69
www.samstorp.se
VISCHAN PÅ KRÖNS, VÄDDÖ
0176-510 41
www.kronstradgard.se/
tradgardscafe

Mellersta skärgården

DJURÖNÅSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
GRINDA VÄRDHUS
08-542 494 91
www.grinda.se
OSTMAKERIET, RINDÖ
070-726 60 59
www.ostmakeriet.se
RÖKERIET FJÄDERHOLMARNÄS
08-716 50 88
www.rokeriet-fjaderholmarna.se
SANDHAMNS SEGLARHOTELL
08-574 504 00
www.sandhamn.com

SANDHAMNS VÄRDHUS
08-571 530 51
www.sandhamns-vardshus.se
SANDS HOTELL & BISTRO, SANDHAMN
08-571 530 20
www.sandshotell.se
SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
SOLBRÄNNAN RESTAURANG & CAFÉ, ÖSTERSKÄR/ÅKERSBERGA
08-540 609 09
www.solbrannan.se
facebook.com/Solbrännan
STAVSNÄS SJÖKROG, STAVSNÄS
0760-08 15 16
www.stavsnassjokrog.se
VAXHOLMS KASTELL, VAXHOLM
08-12 00 48 70
www.kastellet.com
ÖSTANÅ SJÖKROG, ÖSTANÅ FÄRJELÄGE
08-543 531 00
www.ostanajsjokrog.se
FÅGELBROHUS, VÄRMDÖ
08-571 419 00
www.fagelbrohus.se

Södra skärgården

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
HÄRINGE SLOTT, VÄSTERHANINGE
08-504 204 40
www.haringeslott.se
LOTSTORNET & SVEDTILJAS, LANDSORT
070-219 90 90
www.g-mo.se
NILSSONS BAGERI, TROSA/NYKÖPING
0156-123 94 (Trosa),
0155-212 325(Nyköping)
www.mekkakonditori.se
NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-520 604 00
www.nynashavsbad.se
NÄTTARÖ GÅRD & RESORT, NÄTTARÖ
08-520 400 30
www.nattaro.se
ORNÖ BÅTVARV, ORNÖ
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
SYSTRARNA BRÄDHE'S, NÄVEKVARN
070-611 11 03
www.systramrabradhe.com
TRE SMÅ RUM I TROSA
BED & BREAKFAST, TROSA
0156-121 51
www.tresmarumitrosa.se
facebook.com/tresmarumitrosa
TROSA STADSHOTELL, TROSA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
facebook.com/trosastadshotell
UTÖ VÄRDHUS, 08-504 203 00
www.utovardshus.se

VEGABAREN, NYNÄSV. 8 HANINGE
»Sveriges grönaste hamburgare.
Valfria färska grönsaker.
Över 100 maträtter.«
08-777 20 58
www.vegabaren.se

KÖRUNDA GOLF & KONFERENSHOTELL, ÖSMO-NYNÄSHAMN
08-520 390 30
www.korunda.se

SMÅDALARÖ GÅRD, DALARÖ
08-501 551 00
www.smadalarogard.se

Livsmedel

ARHOLMA HANDEL
0176-560 12

COOP INGMARSÖ
010-745 02 80

COOP LÅNGVIK, MÖJA
Coop Berg, Möja
010-745 02 80

FINNHAMNS SOMMARBUTIK
08-542 462 12

GRINDA LANTHANDEL
08-542 494 91

GUNS LIVS, NÄMDÖ
08-571 560 17

GÄLLNÖ HANDELSBOD
08-571 663 10

HUSARÖ LANTHANDEL
070-719 97 71

ICA BAROMETERN, VÄDDÖ
0176-930 04
www.ica.se/butiker/norra/
norrta/ica-barometern

ICA GRÄDDÖ SKÄRGÅRDSHANDEL
0176-400 12

ICA HÖGMARSÖ
0176-830 40

ICA KASTBERGS, HÅLLNÄS
0294-220 05
www.ica.se/kastbergs

ICA TORGET, SKÄPLINGE
0294-102 55, www.ica.se

ICA VÄDDÖ KASSEN, ÄLMSTA
0176-778 80

KLINTSUNDET EKOLANTHANDEL, LJUSTERÖ
08-542 432 43

KYMENDÖ SERVICE
08-501 542 65

LINANÄS GÄSTHAMN, LJUSTERÖ
08-542 400 10
www.linanasgasthamn.se

LÄDNAMACKEN, LÄDNA
08-542 473 21

NORRA STAVSUDA HANDEL
08-571 650 78

NÄTTARÖ HANDELSBOD
073-942 29 87

RUNMARÖ LANTHANDEL
08-571 527 00

RÄNÖ LIVS
08-501 571 22

RÖDLÖGABODEN, RÖDLÖGA
0176-870 60 (öppet sommartid)
www.rodlogaboden.se

SALTBODEN KÖK & PROVIANT, LANDSORT
08-520 340 14

SKÄRGÅRDSHANDLARNAN
www.skargardshandlarna.se

SPILLERSBODA LANTHANDEL
0176-22 10 01
spillersbodalanthandel.se

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanthandel.se

SYSTRARNA BRÄDHE'S, NÄVEKVARN
070-611 11 03
www.systrarnabradhe.com

TJOCKÖ BUTIK
0176-431 80

WESTERBERGS LIVS, SANDHAMN
08-571 530 19

UTÖ LIVS ICA NÄRA
08-501 570 05

Lägerverksamhet

ÄVENTYRET VÄSSARÖ
0173-371 19
www.aventyretvassaro.se

Marina/Varv

BERGSHAMRA VARV
0176-26 20 68
www.bergshamravav.se

GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se

GRÄSKÖ BÅTVARV
0708-53 63 13
www.graskobatvarv.se

LAGERVIKS BÅTVARV, BLIDÖ
0176-820 04
www.lagerviks.se

ORNÖ BÅTVARV,
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se

SKÄRGÅRDSVARVET, GRÄDDÖ
0730-29 39 49
www.skargardsvarvet.se

SVINNINGE MARINA, ÅKERSEGA
08-540 631 55
www.svinningemarina.se

Minigolf

UTÖ VÄRDSSHUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

MTB-arena

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se

Museum

BATTERI ARHOLMA KUSTFÖRSVARSMUSEUM, ARHOLMA
0176-560 40
www.batteriarholma.se

KLAVERENS HUS, LÖVSTABRUK
076-904 89 16
www.klaverenshus.se

KLUBB MARITIM, OXELÖSUND
073-815 74 52
klubbmaritim.weebly.com

KNUTMASSOMUSEET KVARNEN, GIMO, 0173-867 95,
www.knutmasso.se

MÖJA HEMBYGDSMUSEUM, MÖJA
0705-73 83 13
www.hembygd.se/stockholm/
moja

NYNÄSHAMNS JÄRNVÄGSMUSEUM
08-754 24 34
www.njm.nu

ORNÖ MUSEUM, 070-796 18 18
www.ornomuseum.se

ROLAND SVENSSON MUSEET, MÖJA
070-553 973 23
www.moja.nu/roland-svensson-
museet

SJÖFARTSMUSEET, ÄLMSTA
0176-502 59
www.sjofartsmuseet.se

SKÄRGÅRDSMUSEET, STAVSNÄS
info@skargardsmuseet.org
www.skargardsmuseet.org

NATURUM STENDÖRREN, TROSA/ NYKÖPING
0155-26 31 80
www.naturumstendorren.se

VAXHOLMS FÄSTNINGS MUSEUM
08-12 00 48 70
www.vaxholmsfastning.se

VAXHOLMS KASTELL, VAXHOLM
08-12 00 48 70
www.kastellet.com

VETERANTRAKTORKLUBBEN NORRTELJE, FÄRSNA
www.veterantraktorklubben.nu

ÅLANDS FOTOGRAFISKA MUSEUM, BASTÖVÄGEN 7, PÅLSBÖLE
+358 (0)18 439 64,
alands.fotografiska.museum@
aland.net
www.alandsfotografiska-
museum.com

Partybåt

GALEJ ÖREGRUND
070-626 21 31
www.galej.nu

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?
För 600 kr per år är
platsen din. Boka till:
josefin@magasinskargard.se

Ridning

Norra skärgården

HAGA GÅRD & STALL, HERRÄNG
070-611 35 52
www.hagastall.se

Åland

GRANLUNDA GÅRD, JOMALA
+358 40 52 22 514,
+358 457 33 14 229
www.granlundagard.ax

Seglingscharter

LINJETTCHARTER, ROSÄTTRA
070-571 85 50
www.linjettcharter.se

Sjöpolis

BERGSHAMRA VARV SJÖPOLISEN I STOCKHOLMS LÄN
010-563 73 26
Tips till sjöpolis 114 14
www.polisen.se
www.batsamverkan.se

Sjömack

GRINDA WÄRDSSHUS, GRINDA
08-542 494 91
www.grinda.se

RÖDLÖGABODEN, RÖDLÖGA
0176-870 60
www.rodlogaboden.se

Sjöräddningen

(vid allvarlig olycka ring 112)
Arkösund, 0705-80 81 24
Möja, 0705-80 81 22
Räfsnäs, 0705-80 81 18
Trosa, 0705-80 81 23
Stockholm, 0705-80 82 01
Öregrund, 0705-80 81 17

Sjötaxi/rederier

BLIDÖSUNDSBOLAGET
08-34 30 90
www.blidosundsbolaget

GALEJ ÖREGRUND
070-626 21 31
www.galej.nu

NORRA SKÄRGÅRDSTRAFIKEN, BLIDÖ
070-932 97 95

ROSLAGENS SJÖTRAFIK, SANDHAMN
070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se
SKÄRGÅRDSTJÄNSTER, YXLAN
070-537 90 19
www.taxibat.nu
SKÄRGÅRDSTRAFIK & CHARTER, STAVSNÄS
08-571 501 00
www.battaxi.se
UTÖ VÄRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se
WAXHOLMSBOLAGET
08-679 58 30 (turupplysning)
www.waxholmsbolaget.se

Skulpturer

STAFFAN STRAND, HARG
0730-817 313
www.strandsculptures.se

Spa/relax

DJURÖNÄSET, DJURÖ
08-571 490 00
www.djuronaset.com
NYNÄS HAVSBAD, NYNÄSHAMN
08-502 604 00
www.nynashavsbad.se
TROSA STADSHOTELL, TROSA
0156-170 70
www.trosastadshotell.se
facebook.com/trosastadshotell

Stugor

Norra Uppland

ÖRSKÄRS FYR
0173-340 21
www.orstkarsfyr.se

Norra Skärgården

KAPELLSKÄRS CAMPING & VANDRARHEM RÅDMANSÖ
0176-442 33
www.kapellskarscamping.se
LIDÖ VÄRDShUS, LIDÖ
0176-404 99
www.lidovardshus.com

Mellersta Skärgården

GRINDA STUGBY, GRINDA
08-542 494 91
www.grindawardshus.se
IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
STOCKHOLMS SKÄRGÅRDSTUGOR
08-570 231 31
www.skargardsstugor.se

SVARTSÖ SJÖBODAR, SVARTSÖ
08-542 471 10
www.svartsosjobodar.se
VILLA PARADIS B & B, VAXHOLM
0768-676 720
www.villaparadis.se
facebook.com/villaparadis

Södra Skärgården

FIRST CAMP NICKSTABADET, NYNÄSHAMN
08-520 127 80
www.firstcamp.se/
nickstabadet-nynashamn
LANDSORTS VANDRARHEM & STUGOR
073-231 90 01
www.landsortsvandrarhem.se
ORNÖ BÅTVARV,
08-501 581 00
www.ornobatvarv.se
UTÖ STUGA
070-251 01 21,
www.utostuga.se

Turistbyråer/info

DESTINATION DALARÖ
08-501 508 00
www.dalare.se
DESTINATION VAXHOLM
www.destinationvaxholm.se
LÖVSTABRUKS TURISTINFORMATION
0295-202 20,
0295-214 06 (bokning)
www.vallonbruken.nu,
www.bokauppland.se
MÖJA TURISM
08-571 640 53
www.mojaturistinfo.se
NYKÖPINGS TURISTBYRÅ
0155-24 82 00
www.visitnykoping.se
NYNÄSHAMNS TURISTBYRÅ
08-520 737 00
www.visitnynashamn.se
OXELÖSUNDS TURISTBYRÅ
0155-383 50
www.visitoxelosund.se
TROSA TURISTCENTER
0156-522 22
www.trosa.com
VAXHOLMS TURISTBYRÅ
08-541 314 80
www.vaxholm.se
VISIT LANDSORT
www.visitlandsort.se
VISIT ROSLAGEN
0767-650 660
www.roslagen.se
VISIT VÄRMDÖ
08-570 346 09
www.varmdo.se
VÄDDÖBYGDENS TURISTINFORMATION
www.vaddobygden.se
ÅLANDS TURISTFÖRBUND
+358 (0)18 240 00
www.visitaland.com

Utomhus-SPA

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

Vattenskidor/ Wakeboard

VILLA PARADIS B & B, VAXHOLM
0768-676 720
www.villaparadis.se
facebook.com/villaparadis

Viltsafari

SAMSTORPS GÅRD, RÅDMANSÖ
0708-87 13 67, 070-879 69 69
www.samstorp.se

Vinprovning

SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se
VINPROVNING ENOGASTRONOMISKA UPPLEVELSER
Systembolaget Sök dryck/
Gustavino, 070-798 24 48
www.gustavino.se

Yoga

IDÖBORG KONFERENS & RETREAT
08-571 590 66
www.idoborg.se
SKÅVSJÖHOLM MÖTEN & KONFERENS, ÅKERSBERGA
08-540 267 00
www.skavsjoholm.se

Ölprovning/ bryggerivisning

NYNÄSHAMNS ÅNGBRYGGERI
08-520 212 13, 0737-19 07 09
www.angbryggeri.se

Övrigt

Apotek/ systemombud

ICA GRÄDDÖ SKÄRGÅRDSHANDEL
0176-400 12
RÖDLÖGABODEN, RÖDLÖGA
0176-870 60
www.rodlogaboden.se

SPILLERSBODA LANTHANDEL
0176-22 10 01
www.spillersbodalanthandel.se
SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanthandel.se

Arbetskläder

4WORK, NORRTÄLJE
www.4work.se

Arkitekt

KREAPLAN ARKITEKTKONTOR, STOCKHOLM
070-638 39 28
www.kreaplan.se

Bank

ROSLAGENS SPARBANK, NORRTÄLJE
0176-770 00
www.roslagenssparbank.se

Bergsprängning

NJ MARK, NORRTÄLJE
070-602 32 42

Bondgård

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa

Brunnsborring

SKÅNSJÖ FRAKT, NÄMDÖ
070-750 90 90
www.skansjofrakt.se

Bryggeri

NYNÄSHAMNS ÅNGBRYGGERI
08-520 212 13
www.nyab.se

Bränneri

NORRTÄLJE BRENNERI, LOHÄRAD
0176-22 71 30
www.norrteljebrenneri.se

Bygg/snickeri

BLIDÖ BYGG & SJÖTRANSPORTER
070-932 97 95
tommy.bygg@telia.com
FROMS BYGG, NORRTÄLJE
070-770 03 08
www.fromsbygg.se
GRÄDDÖ BYGG & SNICKERI, RÅDMANSÖ
070-723 41 20
www.graddobygg.se

MAGNUS FALK ENTR, ÖSTHAMMAR

0173-500 25
www.falkentreprenad.com
MATTSSON & THOLÉN, NORRTÄLJE
0176-282 590
www.mtbygg.se

NIKLAS GUSAVSSON BYGG, YXLAN

0768-81 61 77
www.ngbygg.se
NORRTÄLJE SNICKERI
0709-480 326

PA BYGG & INREDNING, ÖSTHAMMAR

073-023 57 64
www.pabygginredning.se

REUTERSKIÖLD SNICKERI

076-850 12 55
www.reuterskioldsnickeri.se

SÄLLSTRÖM BYGG, BERGSHAMRA

0708-26 13 34
www.sallstrombygg.se

TOTTE GRÖNWALL SNICKERI,

FURUSUND
0709-40 82 38

Båtförsäljning/ Båttillbehör

ÄLMSTA ALUMINIUMBÅTAR AB

– VÄDDÖ BÅTCENTER AB
0176-503 44
kontakt@vaddobatcenter.se
www.vaddobatcenter.se
Vard 10-17, lör 10-14
GRÄDDÖBÅTAR/SKÄRGÅRDSVARVET
0730-29 39 49
www.graddobat.se

Båtbyggeri

**ERIKSSONS BYGGERI &
BÅTBYGGARSKOLA, INGMARSÖ,**
0733-52 20 04
www.trabatar.net

Båtmotorer

*Försäljning & Service –
Johnson, Evinrude E-tec G2,
Tohatsu, Honda m fl*

ÄLMSTA ALUMINIUMBÅTAR AB

– VÄDDÖ BÅTCENTER AB
0176-503 44
kontakt@vaddobatcenter.se
www.vaddobatcenter.se
Vard 10-17, lör 10-14

Båttillbehör

GRÄDDÖ MARINA, RÅDMANSÖ
0176-409 00
www.graddomarina.se

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?

För 600 kr per år är
platsen din. Boka till:
josefin@magasinskargard.se

Båtservice

*Vinterförvaring o service,
båtar o utombordare,
bottenfärger o tillbehör.*

ÄLMSTA ALUMINIUMBÅTAR AB

– VÄDDÖ BÅTCENTER AB
0176-503 44
kontakt@vaddobatcenter.se
www.vaddobatcenter.se
Vard 10-17, lör 10-14

Bärgning/Bogsering

SKÄRGÅRDSTJÄNSTER, YXLAN

070-537 90 19
www.skargardstjanst.se

Catering

SIR PERCYS CATERING, SIMPNÄS

0176-525 12, 070-175 91 88
www.sirpercycatering.se
SYSTRARNA BRÅDHE'S, NÄVEKVARN
070-611 11 03
www.systrarnabradhe.com

Däck

SVENNES DÄCK, HÅLLNÄS
0294-220 37
GUMMICENTRALEN, NORRTÄLJE
0176-103 71
www.gummicentralen.org

Ekokött

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa

Elbilar

EPTON CLUBCAR, VALLENTUNA
08-10 82 83, info@epton.se
clubcar.se

Elnät/fiber

NORRTÄLJE ENERGI
0176-718 00
www.norrtaljeenergi.se

Elservice/installation

GRÄDDÖ ELINSTALLATIONER
0709-556 636, www.graddoel.se

Entreprenad

GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE
0708-45 58 63
arkipelagservice@telia.com

Fastighetsmäklare

BJURFORS VÄRMDÖ
08-520 267 20
www.bjurfors.se

Festlokal/bygdegård

BERGS GÅRD, TROSA
0156-42 00 20
www.bergsgard.se
facebook.com/bergsgardtrosa
**RÅDMANSÖ BYGDEGÅRD,
GRÄDDÖ**
0709-701 901
www.radmansobygdegard.se
NORRTÄLJE BRENNERI, LOHÄRAD
0176-22 71 30
www.norrteljebrenneri.se

Fisk

CALLES FISK, HÅLLNÄS
070-559 86 78
www.kallesfisk.nu

Frisör

GRÄDDÖSALONGEN
0176-401 41
ingela.wickman@hotmail.com

Färg/Golv

**NORDSJÖ IDE & DESIGN,
ÖSTHAMMAR**
0173-212 35, 070-787 87 68
www.roslagensgolv.se

Färjerederi

ECKERÖ LINJEN
+358 18 28 000
www.eckerolinjen.ax

Ginprovning

NORRTÄLJE BRENNERI, LOHÄRAD
0176-22 71 30
www.norrteljebrenneri.se

Grill/kiosk

**LJUSTERÖFÄRJANS
KROG & GRILLKIOSK**
08-542 422 31
www.facebook.com
/ljusterofarjans krog&grill

Grus/jord

**REDERIB SKÄRGÅRDSGRUS,
GÄLLNÖBY**
www.skargardsgrus.se
070-571 95 80

Hyreslägenheter

ROSLAGSBOSTÄDER
0176-20 57 00
www.roslagsbostader.se

Inredare/Stylist

**INDOOR STYLING & DESIGN,
NORRTÄLJE**
0708-118 656

Inredning/Hantverk

BETONGTORPET, SKEBOBRUK
www.betongtorpet.se
HANTVERKETS HUS, LÖVSTABRUK
www.hantverketshus.se
KULANS BOD & GALLERI, BLIDÖ
070-517 12 53
www.kulan.org
**LENA LINDERHOLM, KASTELLET-
VAXHOLM**
www.linderholm.se
LILLA PARADISET, TROSA
0156-137 53
www.lillaparadiset.com
**SJÖPRICKEN KERAMIKVERKSTAD,
LANDSORT**
08-520 341 05, 073-231 90 01
www.landsort.com

Industrihydraulik

**ÖSTHAMMARS
INDUSTRIHYDRAULIK**
www.industrihydraulik.se

Kakel/badrum

**ÅKERLUNDS GRUND &
BETONGFÖRÄDLING**
070-795 48 51

Kamin/spis

ELDABUTIKEN, NORRTÄLJE
0176-142 00
www.soderlindsvedspisar.se

Kläder

**PEP'N CHILLI, ÖREGRUND
+ SKÄRPLINGE**
0173-300 63 Öregrund
0294-100 80 Skärplinge
www.pepnchilli.se

Markiser/persienner/

JANSSONS MARKISER, NORRTÄLJE
0176-177 95
www.janssonsmarkiser.com

Måleri

TREVIS MÅLERI, RÅDMANSÖ
070-403 31 03
www.trevismaleri.se

Nationalpark

GOTSKA SANDÖN
www.gotskasandon.se

Plastproduktion

WETA PLAST, INGMARSÖ
08-542 460 30
www.wetaplaster.se

Postombud

SVARTSÖ LANTHANDEL, SVARTSÖ
08-542 473 25
www.svartsolanthandel.se

Sanering/gräv

GÄVLEBORGS SJÖSANERING
070-607 61 42
www.sjosanering.se

Schakt

GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE
070-845 56 63
GRÄSÖ SCHAKT
070-594 55 64
www.grasoschakt-osthammar.se

Sjötransporter/frakt

GRÄSKÖ ARKIPELAGSERVICE, BLIDÖ
0708-45 58 63
SKÅNSJÖ FRAKT, NÄMDÖ
070-750 90 90
www.skansjofrakt.se
SKÄRGÅRDSTJÄNSTER, YXLAN
070-537 90 19
www.skargardstjanst.eu

Skräddarsydda paket

SÖDERARM – FYREN I ÅLANDS HAV
0176-432 12
www.soderarm.com
UTÖ VÅRDShUS
08-504 203 00
www.utovardshus.se

Smycken

CLAUDIA P
www.claudiap.se
EDBLAD
www.edblad.com
GULDsmEDERNA, NORRTÄLJE
0176-156 56
www.guldsmederna.se

Stängsel

DELKA, ÖSTHAMMAR
0173-230 77
www.delka.se

Såg/snickeri

BOLIST BERGSHAMRA SÅG
0176-26 02 10
www.c24bygg.se
NORRTÄLJE SNICKERI AB
0709-480 326
norttaljesnickeri@live.se

BOLIST REFSNÄS SÅG GRÄDDÖ

0176-402 65,
www.bolistradmanso.se
SPILLERSBODA SÅG
010-222 90 60
www.c24bygg.se

Tak- & fasadmålning

STRÖMBERGS RÖDFÄRGMÅLNING
070-592 15 31

Taxi/buss

FRÖTUNA TAXI & BUSS, RÅDMANSÖ
0176-26 90 65
www.frotunataxiobuss.se

Trädgård

TAKSOPEN
www.taksopen.se
EDS HANDELSTRÄDGÅRD,
ÖSTHAMMAR
0736-46 59 25
www.edstradgard.se

Utbildning/kurser

ERIKSSONS BYGGERI
& BÅTBYGGARSKOLA, INGMARSÖ
08-542 461 36

KUSTEN.SE –

MARINA UTBILDNINGAR
070-828 87 85
www.kustens.se
VÄDDÖ FOLKHÖGSKOLA
0176-528 00
www.vaddo.fhsk.se

Ved

VÄDDÖ VED
070-340 32 29

Zumbadans

MOVE CATARINA, RÅDMANSÖ
www.movecatarina.se

Ägg

ROSLAGSÄGG, ÖSTHAMMAR
0173-133 69
www.roslagsagg.se

VILL DU OCKSÅ SYNAS HÄR?

För 600 kr per år är
platsen din. Boka till:
josefin@magasinskargard.se

skärgårdsradion

90,2

Stockholm

107,8

Roslagen

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från segla charter, boka boende till spränga berg och borra brunn.«

ROSLAGS-ÄGG
www.roslagsagg.se

PA Bygg & Inredning
— 073-023 57 64 —
www.pabygginredning.se

GRÄSÖ SCHAKT
Alla slags markarbeten
Vacuumtoalettsystem
Leif Olsson • Nötsveden 120 • 742 97 Gräsö
graso.schakt@telia.com
Tel. 070 594 55 64 • 070 356 40 13

Roslagens Golv
Fabriksvägen 13, Östhammar
Tel: 0173-212 35
www.nordsjoidedesign.se

GSAB
Gävleborgs Sjösanering AB
070-607 61 42
Utför muddringar
info@sjosanering.se

STRÖMBERGS
RÖDFÄRGSMÅLNING
Även annan tak- och fasadmålning utomhus
070-592 15 31

SVENNES
DÄCKSERVICE
MÅN-FRE 07.00-17.00 LÖR 09.00-13.00
Hällnäs Tel. 0294-220 37

**VI PRESSAR INTE
BARA SLANG, VI KAN
HYDRAULIK OCKSÅ!**
Butiksförsäljning. Gammelbygatan 18 i Östhammar.
parkerstore.com/se industrihydraulik.se
Parker Store INDUSTRI HYDRAULIK SE

BYGG&MÅLERI
FALK
ENTREPRENAD AB
0173 - 500 25, 070 - 640 68 78
www.falkentreprenad.com

Yxlan
NICLAS GUSTAVSSON
BYGG & SNICKERI AB
076-881 61 77 • niclas@ngbygg.se

Presentor &
Handgjorda Betongfigurer
betongtorpet.
www.betongtorpet.se

FURUSUND
VÅRDHUS
0176-803 44
www.furusundvardshus.se

4WORK
YRKESKLÄDER
IÄRIFULLA NORRTÄLJE SOLLENTUNA SÄTRA
www.4work.se

Kulans unika trutar

www.kulanshus.se

Väddö Ved
"värmer bra"
All sorts ved!

070-340 32 29

NJ-Mark
Bergsprängning
Entreprenad-
borrning för
värme, brunnar
& bryggor
070-602 32 42

Totte Grönwall Snickeri
0709 408 238

ANDERS: 070-770 03 08
fromsbygg@gmail.com

SÄLLSTRÖMS
Snickeri & Bygg AB

0708-26 13 34
www.sallstrombygg.se

WWW.GRADDOMARINA.SE

MERCURY SUZUKI

STORA TRAKTORDAGEN 12 AUG 2023

Färsna Gård Norrtälje
veterantraktorklubben.nu

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från trädgård, byta däck till sjötransporter och inredning.«

Service och försäljning

MERCURY TOHATSU
SUZUKI
BERGSHAMRA VARV
www.bergshamravav.se

SKÄRGÅRDSGRUS

M/S Solskär
LEVERERAR GRUS/BADSAND
UTLÄGGES
08-570 331 95, 070-571 95 80

GRÄSKÖ
ARKIPELAG
SERVICE

ENTREPRENAD I SKÄRGÅRDEN
0708 - 455 863

ÅKERLUNDS GRUND & BETONGFÖRÄDLING AB
070-795 48 51

NORRTÄLJE SNICKERI AB

Platsbygger kök, bokhyllor,
bardiskar, garderober...

0709-480 326
norrtaljesnickeri@live.se

GRÄSKÖ BÅTVARV

Vinterförvaring
service och försäljning

070-853 63 13 • info@graskobatvarv.se

Välkommen att hyra
våra stugor året om

STOCKHOLM
Skärgårdsstugor
www.skargardsstugor.se 08-570 231 31

Låt oss visa skärgården! Vi finns i den.

Reguljär direktbåt Sandhamn – Stavnäs
Båttaxi ≥ 190 p
Skärgårdsturer
Åretrunt-charter
Mat & Dryck

ROSLAGENS SJÖTRAFIK AB
"Tärnan" & "Gudungen" • 070-691 38 58
www.roslagenssjotrafik.se

GÄLLER DET **Träbåtar?**
DÅ GÄLLER DET OCKSÅ OSS!
Nyhet! Båttvätt!

Båtbyggarskola
Fullständig varvsrörelse

ERIKSSONS BÅTBYGGERI
& BÅTBYGGARSKOLA AB
Box 15, 130 25 INGARSÖ
0733-522004 trabatar.net

Servicefolk »Vi hjälper dig med allt möjligt. Från bygga brygga, fixa avlopp till målning och båtdelar.«

M/S Containa: 070-750 90 90
Brunnsborming
Kran upp till 20 m

SKÅN SJÖ
FRAKT

Containrar &
Storsäckar
www.skansjofrakt.se

UTÖ VÅRDSHUS

08-504 203 00
www.utovardshus.se

Kust- och skärgårdsseglingar

STIFTELSEN SOLNASKUTAN

www.constantia.se

VÄRMDÖ SKÄRGÅRDSTRANSPORTER AB

www.varmdoskargardstransporter.se

Transporterar allt från grus till hus.
Även entreprenadmaskinsarbeten.
08-570 331 95

Sopa taket fritt från barr, löv
bullig mossa och snö!

Undvik att
ramla från
taket.

Ta hand om ditt tak
Vi har verktygen

TAKSOPEN.SE

Specialister på bryggor

REUTERSKIÖLD
SNICKERI

076-850 12 55
www.reuterskioldsnickeri.se

FRÖTUNA
TAXI & BUSS AB

0176-26 90 65
INFO@FROTUNATAXIBUSS.SE

Välkommen till
Frötuna Taxi & Buss AB

Frötuna Taxi & Buss AB har ett känt rykte i Roslagen av
trevliga resor med härliga busschaufförer som tar en säkert
A till B på ett komfortabelt sätt.

Vad är det för vadare?

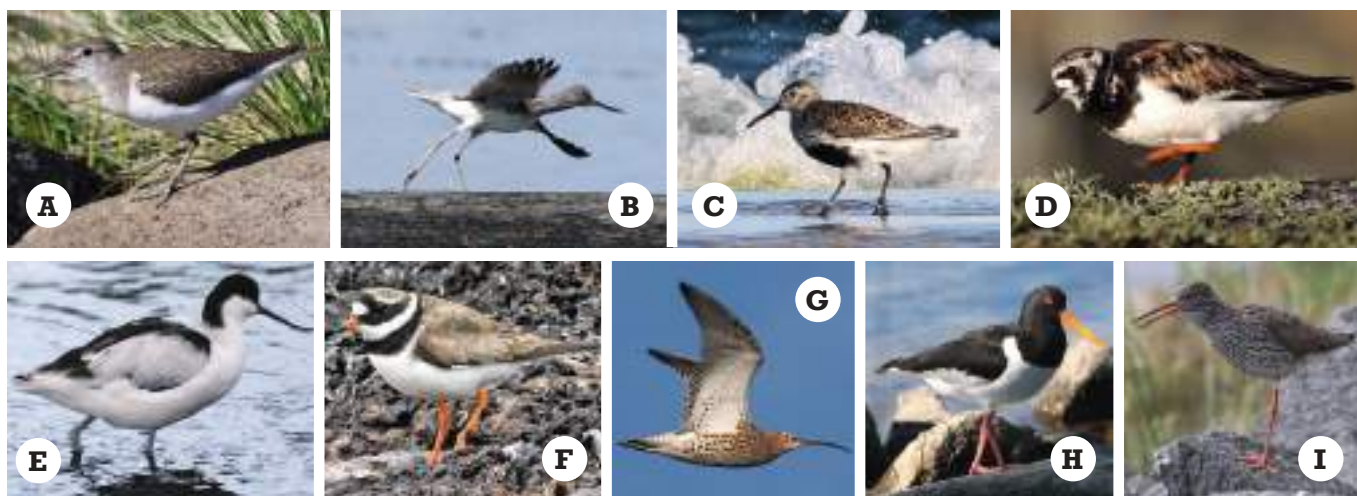
I vår skärgård och vid sjöar, vattendrag finns en annorlunda fågelfauna. Här trivs vadarna med sina långa ben och näbbar. Benen och näbbarna behöver de för att komma åt födan när de vadar fram i det grunda vattnet. Det är en artrik grupp av fåglar som kan vara svåra att bestämma med sina varierande dräkter under året. Roskarlen hittar man bara längst ut i skärgården, medan drillsnäppan trivs bäst på stranden till en skogsklädd ö i innerskärgården. Under vår- och höststräcken kan plötsligt spännande arter som inte häckar här rasta i skärgården.

Många fågelskådare skippar gärna badstranden framför en

strand där stora flockar vadare rastar på sin väg söderut redan i slutet av sommaren. Färgen på benen kan vara en ledtråd när du ska artbestämma vadaren. Para ihop bilderna med rätt fågelart. Bland de korrekta svaren drar vi tre vinnare som får marina smycken av Claudia Jewelry. Halsband och örhängen med ankare. Värde 295 kr. /TEXT O. FOTO: ROINE KARLSSON

- 1 – Gluttsnäppa 2 – Strandskata 3 – Roskarl
- 4 – Kärrsnäppa 5 – Skärfläcka 6 – Storspov
- 7 – Större strandpipare 8 – Drillsnäppa 9 – Rödbena

Skicka in ditt svar till info@magasinskargard.se eller posta till Magasin Skärgård, Gräddö Varvsväg 12, 760 15 Gräddö. Skriv namn, adress, ålder, yrke och gärna intressen, så vi får lära känna dig lite mer. Stort TACK om du berättar var du hittade ditt magasin. Eller ger oss lite feedback. Tack på förhand och lycka till!

Vi har dagit vinnare till vårumrets tävling – Känner du igen småskraken? Det gjorde Stina Skärborn-Lundberg i Nynäshamn, och Roland Forsberg som hittade magasinet vid Östernäs brygga, samt Anne Lindström i Vallentuna som fann vårumret på sin födelsedag på Wira Bruk.

Stort GRATIS till er. Vi skickar fina marina smycken och nya sommarumret till er.

Rätt svar vårumrets Akterspegel: A – tordmule, B – brunand, C – storskrake, D – småskrake, E – gräsand, F – svärta, G – snatterand, H – skedand, I – knipa, J – ejder.

Nu får du ännu högre ränta på dina sparkonton!

Varmt välkommen att diskutera sparande med oss!

Boka en tid som passar dig på roslagenssparbank.se/boka eller ring 0176 - 770 00. Vi möts antingen digitalt, via telefon eller på kontoret.

Läs mer på roslagenssparbank.se/spara

Roslagens Sparbank

0176 - 770 00 roslagenssparbank.se

* Kontona omfattas av den statliga insättningsgarantin enligt beslut från Riksgälden. Kontohavare har rätt till ersättning för sin sammanlagda kontobehållning i banken med ett belopp som motsvarar högst 1.050.000 kronor. Riksgälden ska göra ersättningen tillgänglig för utbetalning inom sju arbetsdagar från den dag banken försattes i konkurs eller Finansinspektionen beslutade att garantin ska träda in. Utöver detta belopp kan kontohavare enligt lag under vissa förutsättningar få ersättning för vissa insättningar som hänförs till särskilt angivna händelser, t ex försäljning av privatbostad, avgångsvederlag och försäkringsersättning, med högst 5 miljoner kronor. En längre tid för utbetalning kan då aktualiseras.

SKÄRGÅRDSBORD 305:–

vid webbokning (ordinarie pris 335:–)

Ta bussen till båten!

BUSS + BÅT T/R 170:–

vid webbokning (ordinarie pris 200:–)

Priset gäller 16/6–13/8 2023.

Du hittar din närmaste hållplats på www.eckerolinjen.se/anslutningsbussar

Dagskryssning med M/S Eckerö

Njut av fyra sköna timmar tur och retur på Ålands hav! Koppla av till **trevlig underhållning** i baren, **ät gott** i våra trivsamma restauranger och **handla förmånligt** ombord. Under sommaren är det sommarparty på soldäck, kom och lyssna på glad musik, njut av utsikten och en drink!

ECKERÖ € **LINJEN**

www.eckerolinjen.se • Tel. 0175-258 00 • Öppet alla dagar

Ladd- station:

Vår kärlek till Roslagen skapar energi i våra kroppar. Du känner säkert igen den sprakande känslan när du mår riktigt bra. Det är dock inte bara en känsla, det är elektricitet som faktiskt går att mäta. Så passa på och njut av naturen och ladda batterierna med el från ditt lokala energibolag.

Kolla in filmen när vi bevisar Roslagens effekt på norrtaeljeenergi.se/vigillarroslagen

Norrtaelje Energi